

Amerikalı Siyahların uzun mücadelesi

**Sınıf Mücadelesi
19 Haziran 2015**

Bu broşür, Fransa’da Lutte Ouvriere’nin yayınladığı “Troçki Çevresi” broşür dizisinden, Eylül 2016 tarihinde çevrilmiştir.

Güney Karolina eyaletindeki Charleston kentinin bir kilisesinde, 17 Haziran 2015'te dokuz Siyah öldürüldü. Katil, Beyazların üstünlüğünü savunan, eski apartheid (nüfusu ırkçı ya da etnik kriterlere göre belirli coğrafik bölgelere ayıran, "ayrı gelişme" adı verilen ayrımcı siyasetin adıdır. İlk defa Güney Afrika'da Ulusal Parti tarafından 1948 yılında uygulamaya konmuş, 30 Haziran 1991 tarihinde de kaldırılmıştır) rejimine özlem duyan, 21 yaşında ırkçı bir Beyazdı.

Bu katliam, Siyahların bir dizi cinayetle polis tarafından öldürülmelerinin ardından gerçekleşti. Bütün cinayet ve katliamlar, Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) Siyahların maruz kaldığı baskı ve şiddetin bitmediğini hatırlatıyor.

Ferguson'da, 18 yaşındaki Michael Brown, bir polis tarafından öldürüldü; mahkeme takipsizlik kararı verdi. New York'ta 44 yaşındaki Eric Garner bir polis memuru tarafından boğularak öldürüldü; buna da takipsizlik kararı verildi. Ohio'daki bir süpermarkette, 22 yaşındaki John Crawford bir oyuncakla oynarken polis tarafından öldürüldü; yine takipsizlik kararı alındı. Cleveland'da, 12 yaşındaki Tamir Rice, bir oyuncak tabanca ile oynarken polis tarafından öldürüldü. Güney Karolina eyaletinde, 50 yaşındaki Walter Scott, bir polis memuru tarafından sırtından sekiz kurşunla vurularak öldürüldü. Baltimore'da altı polis memuru tarafından ölümüne dövülüp hırpalanan 25 yaşındaki Freddie Gray, omurga kemikleri kırılarak öldürüldü.

Liste oldukça uzun: Polisler ya da devlet otoritesinin temsilcileri, özgürlük abidesi olmakla övünen, dünyanın birinci sıradaki en güçlü devletinin bağrında, her yıl yüzlerce kişiyi ve en yüksek oranda da Siyahları öldürüyor. Aslında öldürülenlerin sayısı tam olarak bilinmiyor (bir İngiliz gazetesi, 2015 yılı ocak başından itibaren 500 kişi olarak verdi). Bunu genellikle de adaletten hiç çekinmeden, endişelenmeden yapıyorlar.

Genç bir Siyahın 1964 yılında Harlem gettosunda bir polis memuru tarafından öldürülmesinden sonra büyük bir ayaklanma patlak verdi. Böylece Siyahların başkaldırısı başlarken, bunu yeni bir dizi ayaklanma izleyecekti. Ayaklanmalar, sivil haklar için 10 yıldır kesintisiz sürdürülen mücadeleden sonra geliyordu. O yılları, ayaklanma ve çeşitli hareketlerin yer aldığı yıllar izleyecekti. Bu dönemde bütün etnik, kültürel ve dini ayrımcı bütün yasalar ortadan kaldırıldı; Sivil Haklar kabul edildi. Ötekileştirme ve ayrımcılık sorgulandı. Afrikalı Amerikalılar, 20 yıllık mücadelelerinin sonunda 1970'li yıllarda, büyük şehirlerin polis teşkilatlarına girdiler. Diğerleri, belediye başkanı seçildiler. Şerif, kongre temsilcisi ya da orduda subay oldular. Hatta 2008 yılında, bir Siyah olan Barack Obama başkan seçildi. Bu, ABD'de Siyahlara uygulanan baskı ve şiddetin bittiğini ne kadar da iyi kanıtıyor, değil mi? Bugün ise, ötekileştirmenin, hatta ayrımcılık ve ırkçılığın hala sürdüğü görülüyor.

Bu broşürde işte bu tarihten ve durumdan bahsedilecek. Öncelikle, Siyahlara uygulanan baskı ve şiddetin tarihsel köklerine ineceğiz. Daha sonra, 1950 ve 1960 yılları arasında verilen mücadelelere ve bu mücadelelerin sağladığı ilerlemelere geri döneceğiz. Son olarak, Siyahların koşullarının, 40 yıldır nasıl yeniden kötüleştiğinden söz edeceğiz.

Siyahlara uygulanan baskı ve şiddetin kökleri

Kölelikten ayrımcılığa

Marx, “Doğrudan kölelik; makine, kredi gibi burjuva sanayisinin ekseninde yer alır. Kölelik olmadan pamuğunuz, pamuğunuz olmadan da modern sanayiniz olamaz.” diye yazıyordu. Afrikalıların Amerika’ya taşınmasının ekonomik bir amacı vardı; bu amaç, sömürgeciliğin ilk yıllarında çok çalıştırılan Beyaz emekçilerin el emeği pahalı ve daha az bulunur olduğundan, bir iş gücünü oluşturmaktı. Kapitalizm, 16. yüzyıldan itibaren Karayiplerde, Avrupa burjuvazisi için sağlayacak bir ineğe dönüşen, yani çok kârlı şeker tarımı işletmelerinde köleliği yeniden keşfetti. Kuzey Amerika'da, aynı sömürü önce tütün sonra pamukla sürdürüldü. Sonuç özellikle İngiliz burjuvazisinin zenginleşmesi oldu. 17. yüzyılda sömürgecilik çerçevesinde ortaya çıkan koşullar, 1780’li yıllardan itibaren, politik olarak bağımsız olsa da, güneyinde hala İngilizlerin çıkarlarının sürdürüldüğü ABD’de devam etti. Pamuk, şeker ve kölelerin Atlantik ötesi ticaretiyle gerçekleştirilen sermayenin ilkel birikimi, burjuvazinin şaşılacak biçimde zenginleşmesini sağladı. O halde, Güneydeki kölelik, kapitalist sömürünün ekonomik sistemiydi çünkü tarım işletmecileri şekillenmekte olan dünya pazarı için üretiyorlardı. Marx Kapital’de, “İngiltere’de pamuk sanayine çocuk köleliğinin girmesiyle eş zamanlı olarak, ABD’de Siyahlara

yapılan ataerkil muamele, ticaretle ilgili sadece kâra, kazanca ve çıkara dayalı bir sömürü sistemine (mercantile) dönüştü... sermaye, bütün gözeneklerinden kan ve balçık sızarak dünyaya geldi” suçlamasında bulunuyordu.

O halde siyah Amerikalılar, ABD ekonomisinin gelişme ve kalkınmasının temelindeler. Temel olarak Güneyde yaşıyorlardı ve hatta bazı eyaletlerde çoğunluktaydılar. Tarım işletmeleri burjuvazisini sadece birkaç bin Beyaz aile oluşturuyordu. Çoğu Beyazın, siyahların sömürülmesinde doğrudan bir çıkarı yoktu. Ancak tarım işletmecileri, onları bölerek egemenlik alanını genişletebilmek için, yoksul Beyazlarla Siyahları birbirlerine karşı kışkırtıyordu. Köleliğin yıkılmasında yana olan Frederick Douglass’ın altını çizerek belirttiği gibi: “Köleciler, Beyaz emekçileri zencilerle aynı kefeye koymak, eşit kılmak eğilimi gerekçesiyle genellikle kurtuluşu, bağımsızlığı yadsıyarak Beyaz emekçilerin gurur ve onurlarına sesleniyorlar. Böyle yaparak, yoksul Beyazlara, zengin köle efendilerinin gözünde Siyahlarla eşit olmalarına bir adım kaldığını unutturmayı başarıyorlar.” Beyaz emekçiler, Kuzeyde bile genellikle köleliğin kaldırılmasına karşıydı. Çünkü özgür Siyahların çalışma ortamına girmesinin ücretleri düşüreceğinden kuşku duyuyorlardı.

1776 yılındaki bağımsızlık savaşından beri, kuzeydeki ücretli emeğe dayanan kapitalist ekonomi, güneydeki köleci ekonomik sistemle tümüyle uyum halindeydi. Hatta federal kurumlarda, nüfusun beşte üçünü oluşturan kölelerin de Güneyin siyasi temsilinde dikkate alınması için sefil bir uzlaşma bile bulunmuştu. Ama 19. yüzyılın ortalarında, Kuzey ve Güney arasındaki anlaşmazlık ve çatışmalar katlanarak arttı. Bir yandan Kuzeyin liberal çevrelerinde, köleliğin kaldırılmasından yana olan akım ilerliyordu. Güney eyaletlerinin siyasal gücü, Federasyon’un bünyesinde iyice kurulmuştu, ancak tarım işletmecilerinin işleyecek yeni tarım alanlarına ihtiyaçları vardı. Bunlar, Batıda sömürgeleştirilen yeni toprakların statüsünün ne

olacağından endişeleniyorlardı: Bu topraklar “özgür” mü yoksa köleci mi olacaktı? Anlaşmazlık, aynı zamanda ekonomikti: Pamuk, Güney tarafından üretiliyordu ama kârın büyük bölümünü ulaştırma, depolama ve sanayi aracılığıyla kapitalist Kuzey alıyordu. Kuzey burjuvazisi, Güney tarım işletme sahiplerinin bağlı olduğu İngiliz burjuvazisi ile rekabet ediyordu. Köleleri özgürleştirme isteğinden daha çok bu anlaşmazlık iç savaşa yol açtı. Diğer bir deyişle, bu aynı zamanda, bir yandan ABD ile Kuzey burjuvazisi ve diğer yandan Güney tarım işletmecilerinin ortaklık ettiği İngiltere arasındaki savaşın devamı oldu.

Savaş, 1861 yılından 1865’e kadar ülkeyi kasıp kavurdu. 30 milyon nüfuslu ülkede 600 bin kişinin ölümüne neden oldu. Abraham Lincoln, 1860 yılında köleciliğin kaldırılmasına söz vermesi nedeniyle seçilmedi. Köleliğin Batıya doğru yayılmasına karşıydı ve seçilmesi Federasyon içindeki dengeyi tehdit ediyordu. Bu nedenle 11 Güney eyaleti ayrılmak için iç savaş yaptı. Savaş, köleliğin kaldırılmasını değil Birliğin korumasını amaçlıyordu. Ancak Lincoln, savaşı kazanmak için sonuna kadar gitti. Abraham Lincoln, 1863 yılında, savaşın sonucu henüz belirsizken, ayrılıkçı eyaletlerdeki köleliği kaldırdı, böylece Güney’in ekonomisini baltalıyordu. 200 bin köle, Birlik ordusuna katıldı, 300 bin kadarı da Kuzeye geçti. Köleliğin kaldırılması, Kuzeyin elinde bir silaha dönüştü. Ayrılığa karşı başlatılan savaş böylece bağımsızlık mücadelesine dönüşüyordu. Lincoln, böyle bir karar karşısında gerilemedi.

Savaş 1865 yılında sona erdiğinde, kölelik 4 milyon Siyah için yıkılmıştı. Ancak, artık koşullarının ne olacağına bilinmesi için yeni bir savaş başlıyordu. Köleler teorik olarak özgürdü. Kölelerin birçoğu pamuk işletmelerini terk etti. Yeni haklarından yararlanmayı istiyorlardı; oy verme, yargıç seçilme, şerif olarak çalışma, eyalet meclislerinde ve hatta Federal Kongrede temsilcilik gibi değişik görevlere gelme haklarından,

hukuk alanında eşit haklardan ve ücretsiz halk eğitiminden yararlanmaya çalışıyorlardı. İlk etapta tüm bunlardan “radikal yeniden yapılanma” döneminde yararlandılar. Bu dönem Howard Fast’ın, Özgürlük Yolu (1944) adlı romanında anlatılıyor. Bu koşullardan geçerek son derece politikleşen Siyahlar, genellikle güneyin yoksul Beyazlarıyla birlikte, örneğin tarım arazilerinde ortakçı (yarıcı) işçi oldular ve tarım işçilerinin sendikalarında ve mesleki birliklerinde örgütlendiler. Bu, hiçbir soyaçekim kuralının Siyahlarla Beyazları birbirlerine muhalif, karşıt kılmadığının kanıtıydı. Bu muhalefet, karşıtlık, mülk sahipleri tarafından istenerek üretilmişti.

Tarım işletmesi sahiplerinin ve ırkçı Beyaz politikacıların tepkileri gecikmedi. Öncelikle 1870’li yılların ortasında, büyük sermaye güneyde geniş topraklar satın alıp, buraya iyice yerleşip halkın güvenini kazandıktan sonra, federal hükümet, güney eyaletleriyle uzlaşma yaptı. Kuzeyin burjuva siyasetçileri, yoksullarla yapılan bu ittifaka iyi gözle bakmıyorlardı. Güneyden orduyu çekip Siyahları yalnız, kaderleriyle baş başa bıraktılar. 1866 yılında kurulan Ku Klux Klan, Siyahlara ve kendi sınıf kardeşlerine sırt çevirmeyi reddeden yoksul beyazlara karşı terör kampanyası düzenledi. Ayrımcılık, “Siyah Kanunları” ile ortaya konuldu: Siyahların kanuni olarak düşük düzeyde oldukları resmileştirildi. Eğer Siyahlara yapılan baskı ve zulüm kölelikle süregeldiyse, bunun nedeni güneyin ekonomisinin merkezinde pamuk üretiminin bulunmasıdır. Tarım işletmesi sahipleri, Siyahların el emeğini sömürüyordu. Bu durum, Beyazların ustabaşı olmak, güvenlik güçlerinde yer almak gibi küçük ayrıcalıklar edinmesini sağlıyordu. Küçük Beyaz köylülerin birçoğu için bu fazla bir şey değiştirmiyordu, çünkü her zaman kendilerinden daha yoksul birileri vardı. Beyazlara ayrılan işler, patronların, bir yandan ücretleri en düşük düzeyde tutmalarını, diğer yandan da köylülerin kendilerine bağlılıklarını korumalarını sağlıyordu. Beyaz emekçiler ücret artışı istediklerinde, patronları onları,

onların yerine Siyah emekçileri işe almakla tehdit ediyordu. Hakim Kuzey burjuvazisine gelince, bu eşitsizliğe kendini çok iyi bir biçimde uydurmuş bir halde, bu durumla uzlaşma içindeydi. Birbirini izleyen Amerikan başkanları, Federal Mahkemeler, Kongre ve çeşitli kuruluşlar, ayrımcılığı onlarca yıl boyunca kabul edip savundu. Beyaz burjuvazi, kölelikten miras alınan toplumsal çerçeveye dayanarak, yeni egemenliğini uygulamak için her şeyi yaptı. Siyahlara uygulanan baskı ve şiddetin temelinde, ayrıcalıklı sınıfların, Güneyin tarım işletmesi sahiplerinin ve en genel biçimiyle burjuvazinin politikası vardı.

Ayrımcılık, güneyde kabul edilen “Jim Crow” diye adlandırılan bir dizi yasa ile kutsandı (Jim Crow, aşağılamak amacıyla beyazlar tarafından siyahlara takılan isimlerden biriydi. Bir İngiliz komedyen olan Thomas Rice'ın 1828’de yarattığı bir karakterdi. Rice'ın canlandığı bu karakter, geri zekâlı, ilkel, her türlü aşağılamaya maruz kalan bir zenci tiplemesiydi – ÇN). Federal düzeyde, deri rengi veya ırk temelinde hiçbir yasal ayrımcılık yoktu. Aslında, bir dizi ötekileştirici önlem, Siyahlar üzerine ağırlığını koyuyordu. Bu kurumsal ırkçılığın en şiddetli biçimi ve göstergesi, hiç kuşkusuz, linçler, yargısız çabucak yapılan infazlardı. 1877 ve 1950 yılları arasında, yaklaşık haftada bir kişi olmak üzere 4 bin kadar Siyah linç edildi. Bir terör estirme biçimiydi: Siyahlar ölüm cezası tehdidiyle oldukları yerde kalmalıydı. Böylece bir Siyah, bir polise “Beyefendi” demediği için; diğer biri savaştan döndüğünde askeri üniformasını çıkarmayı reddettiği için linç edildi. 1950’li yıllara kadar, Beyaz egemenliğine itiraz etmek; tutuklanmak, dövülmek, öldürülmek, canlı canlı yakılmak gibi tehlikeler olmaksızın mümkün değildi. Linç edenler, genellikle adalet karşısında endişe duymuyorlardı. Hatta çoğu zaman polisler, yargıçlar ya da diğer adalet mensupları da linçe katılırdı. Mahkemeler bir bakıma, linç etme uygulamasını uzatıyorlardı. Bir Siyah 1945 yılında, sözde bir tecavüz

iddiasıyla, iki buçuk dakikalık karar alma tartışmasından sonra linç edilerek infaz edildi. En yüksek makamlar tarafından bile kutsandı. 1894 yılında, Mississippi piskoposu, “Kanunlar çok yavaş işliyor ve hapishaneler çok dolu,” diyerek linç etmeyi meşrulaştırıyordu. Blues şarkıcısı Billie Holiday, 1939 yılında, sözleri komünist Abel Meeropol tarafından yazılan “Garip Bir Meyve” adlı şarkısıyla linç eleştirdiği için FBI ve Amerikan hukuku tarafından ölünceye değin taciz edildi.

“Güney’deki ağaçların acayip bir meyvesi var
Yapraklarında ve köklerinde kan var

Güney’in yumuşak rüzgarında Siyah bir gövde sallanıyor
Kavaklarda garip bir meyve sallanıyor”

Ayrımcılık, oturulan lojmanların ayrılması; okullarda, iş yerlerinde, toplu taşıma araçlarında, barlarda, sinemalarda, parklarda, hastanelerde, genel olarak halka açık her yerde Siyahlarla Beyazların buldukları yerlerin ayrılması gibi farklı biçimler alıyordu. Örneğin, Alabama’da bir yasa şunu belirtiyordu: “Bütün restoranlarda ve yiyecek servisi yapan diğer yerlerde, eğer beyazlar ve siyahlar için ayrı salonlar yoksa, tek bir salon söz konusu olduğunda en azından iki metre yüksekliğindeki bir paravan ile iyi ve etkin bir biçimde bölünmez ve ayrı girişler yapılmazsa bu yerler yasa dışı olacaktır.” Siyahlar, oy hakkı da dahil birçok haktan yoksundu. Bazı hakları kullanmaları teoride kabul edilse bile, pratikte kullanamıyorlardı.

İlk direnişler: NAACP ve Marcus Garvey

1950’li ve 1960’lı yıllardaki isyanlardan önce birçok direniş şekillendi. 1890’lı yıllarda, Güneydeki birçok eyalette “halk partileri”, yaşam koşullarının kötüleşmesine, iyice yoksullaşıp bir yıkıntıya dönüşme tehdidine karşı, yoksul köylüleri, genellikle Siyahlarla Beyazları bir araya getiriyordu. Bu partilerin çoğu, ırkçılığın yoksulları bölüp, zenginleri güçlendirdiğinin altını çiziyordu. Bunların başlattıkları hareket

yenildi ve birçok eyalette Siyahların hakları daha da geriledi. Ayrıca Siyahlar, on dokuzuncu yüzyılın sonundan itibaren, linç etmeye karşı kampanya başlatıp sürdürdüler. Siyasi örgütler kuruldu. Bunların en eskisi, Siyahları Geliştirme Ulusal Derneği NAACP'ydi (National Association for the Advancement of Colored People). Kolektif bir linç etmenin ardından 1909 yılında kurulan bu önemli, reformcu örgüt, ötekileştirmenin bu en isyan ettirici görünümüne karşı kampanyalara girişti ve mahkemelere başvurdu. 1940 yılında 50 bin, 1946 yılında 500 bin üyesi vardı. Yönetiminde burjuvaların yer aldığı, işçi hareketine muhalif burjuva bir örgüttü. Sivil haklar alanında bile zor kullanmayı reddediyordu. Ancak derneğe katılanlara, kendilerine karşı uygulanan acımasız, şiddetli diktatörlük karşısında, hatta ayrımcılığa karşı hukuki mücadeleleri sürdürmek için bile cesaret gerekiyordu.

400 bin Siyah asker, orduda zorlu bir ayrımcılık deneyimi yaşarken, Jamaikalı Marcus Garvey, Birinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından, tamamen farklı bir politika ile Evrensel Siyahları Geliştirme Derneği UNIA'yı (Universal Negro Improvement Association) başarılı bir biçimde kurdu. Siyah askerler savaştan döndüklerinde, Ku Klux Klan tam bir canlanma dönemindeydi. 1919 yazı, genellikle ırkçı Beyazların Siyahlara şiddetle saldırdıkları bir dizi ırkçı ayaklanma ile damgalandı. Garvey, sosyal anlamda kapitalizmi savunan muhafazakar, tutucu biriydi, sendikalara ve komünizme karşı mücadele ediyordu. Ancak konuşmaları Siyahları, özellikle de Kuzey eyaletlerinde bulunanları etkiliyordu. Onlara renkleriyle gurur duymaları gerektiğini, Tanrının Siyah, cinlerinse Beyaz olduklarını söylüyordu. Karayipler ve Amerika'daki 400 milyon Afrikalı Siyahın birliği ve Avrupa sömürgeciliğinden arınmış özgür bir Afrika'ya gidip yaşamaları için mücadele ediyordu. Onu izleyenlerin bir çoğu Afrika'yı bilmiyordu ve orada yaşamak gibi bir istekleri de yoktu. Troçki'nin belirttiği gibi, Garvey'in başarısı, Beyazların egemenliğine son verilmesi

istemini ifade ediyor ve Afrika'ya geri dönülmesi ise Siyahların buradan kaçıp kurtulabilecekleri fikrini somutlaştırıyordu. Siyah bir kadın, bir beyaz tarafından otobüste itilip kakıldığında “Marcus’un iktidara gelmesini bekleyin, size de diğerleri gibi, hak ettiğiniz biçimde muamele edilecek” diyordu, bunu söylerken de Afrika’yı değil, Siyahların çok eski nesillerden beri yaşadığı ABD’yi kastediyordu. Garvey’in örgütünün on binlerce üyesi ve milyonlarca taraftarı vardı. Beyazların üstünlüğünü savunanları korkutan Garvey’in fikirleri değildi. Çünkü Garvey’in kendisi de ötekileştirmeden, ayrımcılıktan yanaydı ve sivil hakların elde edilmesine karşıydı. Onları korkutan bu düşüncelerin milyonlarca Siyahta yaratacağı ümitti. Garvey, 1925 yılında tutuklanarak iki yıl boyunca dolandırıcılık gerekçesiyle hapsedildi. Daha sonra da Jamaika’ya sürgün edildi. Parti önemini kaybederek zayıfladı ve bir boşluk bıraktı. Bununla birlikte 1930’lu yıllarda, İslam Ulusu gibi, ilerde bir kere daha söz edilecek örgütler, hızlı bir gelişme yaşayarak Detroit ve Chicago gibi kentlere yerleşip kök saldılar. Bu örgütler, Garvey’inkine benzeyen fikirlerle, hatta bazen aynı militanlarla örgütlenip çalıştı.

İşçi hareketi ve Siyahlar sorunu

İşçi hareketine gelince, henüz oluşumunda, 19. yüzyılın sonunda, Siyahların baskı ve şiddetiyle karşı karşıya kaldı. İşçi hareketi geniş çapta mesleki (korporatist) temel üzerinde inşa edildi. Bir sendika konfederasyonu olan Amerikan İşçi Federasyonu (AFL), 1880’li yıllardan 1930’lu yıllara kadar egemen oldu. Konfederasyon, Amerikan kapitalizmi çerçevesinde, esas olarak kendi üyelerinin, vasıflı işçilerin çıkarlarını savunan meslek sendikalarından oluşmuştu. Vasıfsız işçileri, özellikle de Siyahları örgütlemeyi reddediyordu. Liderlerinin birçoğu, sendikalarının tüzüklerine Siyahların sendikalaşmalarını engelleyen koşul ve maddeler yazıyordu. Böylece toplumun, devletin, büyük burjuvazinin ayrıcalıklarını

koruyan kurum ve kuruluşların ırkçı baskısını kabul edip yansıtıyorlardı.

Ne mutlu ki istisnalar bu kuralın tersini gösteriyor, yalanlıyor. Güneyde 1890 yılında kurulan, madencilerin sendikası Birleşik Maden İşçileri (United Mine Workers) sendikasının üyeleri arasında 20 bin Siyah vardı. Bunlar bazen Siyah ve Beyazlar arasındaki iş ve ücret farklılıklarına karşı mücadele ediyorlardı. Ancak bu mücadele, 20. yüzyılın başında ezilip bastırıldı. 1902’de kurulan bir liman işçileri sendikasının üyelerinin üçte birini Siyahlar oluşturuyordu.

Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra, Louisiana’daki bir mezbaha işçileri sendikası, Siyahlara açıldı. Bu nedenle de şiddetle bastırıldı. Son olarak, 1905’te, AFL’nin muhafazakar sendikacılığına karşı yeni bir örgüt, Dünya Sanayi İşçileri Örgütü IWW (Industrial Workers of the World) kurulmuştu. Bu sendikanın saflarında, çok sayıda sosyalist, “işkolu” sendikacılığını savunan militanlar, yani vasıflarından, cinsiyetlerinden, ulusal kökenlerinden ve derilerinin renginden bağımsız olarak bütün işçileri örgütleyen bir sendikacılıktan yana olan militanlar vardı. IWW, ayrı sendika seksiyonlarına asla müsamaha etmedi. Siyah işçilere yönelik üye kampanyası başlattı. İlk etapta 100 bin Siyah işçi sendikaya üye oldu. Sendika tarihinde üye sayısı bir milyona kadar ulaştı. IWW, ABD’nin Birinci Dünya Savaşı’na katılmasına yiğitçe muhalefet ettikten sonra, baskı, şiddet ve darbelerle zayıfladı.

Siyahların çoğu güneyde yaşıyordu. Ancak ülke, 1910’lu yıllardan itibaren büyük bir değişim yaşadı. Hızla sanayileşen kuzeyde birçok iş olanağı ortaya çıktı. Yaklaşık bir milyon Siyah, güneyi terk etti. İkinci Dünya Savaşı boyunca “büyük göç” hızlandı; 1944 yılında Siyahların üçte biri kuzeyde Chicago, batıda Los Angeles gibi kentlerde yaşıyordu. Ötekileştirme, ayrımcılık, bu bölgelerde yasal olarak kurgulanmamış bir durum, varolan gerçeklikti. Siyahlar, Beyazlardan ayrı yaşıyorlardı ve devlet de bu ayrımcılığı

destekliyordu. Federal devlet 1930'lu yıllarda, konutların ayrılması politikasından yanaydı. Farklı köklerden gelen göçmenler birbirleriyle karışmış durumda yaşarken, Siyahlar için Beyazlarınkinden ayrı yerlerde onlara özgü binalar inşa edilmişti. Roosevelt yönetimi böylece, Siyahlarla Beyazların aynı mahallelerde ve hatta aynı okullarda bir arada bulunmasını engelliyordu. Ayrıca güney, ırkçılık konusunda yalnız değildi. Mississippi'de büyüyen romancı Richard Wright, 1927 yılında yaşamak için Chicago'ya gelen ailesini nelerin beklediğini şöyle anlatıyordu: “Evlerimizin pencerelerine tuğla fırlatıyorlardı, okula giden çocuklarımızın üzerine çöp atıyorlardı, sonuç olarak kapılarımızın önünde de bombalar patlıyordu.”

1935 yılında, büyük bir grev dalgası ortamında ve AFL'nin mesleki örgütlenmesine muhalif olarak kurulan merkezi sendika Sanayi Örgütleri Kongresi CIO (Congrès des Organisations Industrielles), Siyahları üye yapıp örgütlüyordu. Ama kuzeyin büyük şirketleri, siyah işçileri beyaz işçilerle rekabete zorluyor, çoğu zaman da başarıyorlardı. Siyah işçiler her zaman en zor ve ağır işleri yapıyordu. Bazı şirketler ise kapılarını kapatıyordu, ya da aksine onları, işçi yokluğunda işe almak, grev kırıcılık yaptırmak veya Beyazların ücretlerini düşürmek amacıyla yedek işçi ordusu olarak kullanıyorlardı. 1944 yılında Philadelphia'da tramvay sürücülerinin, Siyahların tramvay sürmek için eğitilmelerine karşı grev yapması gibi sapmalara kadar varıldı. Otomobil sanayi, 1943 yılında Detroit kentinde, öylesine bir grevle karşı karşıya kaldı ki, kent korkunç ırkçı ayaklanmalara sahne oldu. Güneyden kısa bir süre önce gelen Beyazlar, biraz daha önce gelmiş olan Siyahlara şiddetle saldırdı. Olaylar sırasında onlarca kişi öldü.

Sosyalistler ve Komünistler

Sosyalist harekete gelince, Siyahların ezilmesine karşı olmak gibi bir gelenek söz konusuydu. Daha 1853 yılında Marks'ın

yoldaşı Joseph Wedemeyer Chicago'daki Amerikan İşçilerinin Birliği'ne katıldığında, Birliğin belirleyici ve değişmez kurallarından biri, "ABD'de yaşayan tüm işçilerin, meslek, dil, deri rengi, cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin Birliğe üye olabileceği" idi. Genellikle Marks'la bağlantıları olan Birinci Enternasyonal'in destekçileri, 1860 ve 1870'li yıllarda aynı zamanda Siyahlara yapılan baskı ve şiddete karşı mücadele ediyorlardı. Bu durum, Amerikan kapitalizminin ötekileştirmeyi, ayrımcılığı ve ırkçılığı, bütün emekçileri daha iyi sömürebilmek için nasıl kullandığını ve bunun biçimlerini çok iyi gören gelecek nesillerin militanları için de geçerliydi. Sosyalist Parti içinde 20. yüzyılın başında kuşkusuz ırkçı sağcı bir kanat vardı. Ancak diğer yöneticiler işçi hareketinin bağrında, ırkçılıkla mücadele ediyordu. Örneğin Eugene Debs, siyahlarla beyazların ayrı olduğu oturumlarda konuşmayı reddediyor, Demokrat Parti'nin Siyahların oy hakkını kullanmasını sınırlama girişimlerine karşı da mücadeleler örgütleyordu.

Aynı zamanda Komünist Parti de, 1919 yılındaki kuruluşundan itibaren, Siyahlara uygulanan baskı ve zulme karşı mücadele örgütleri oluşturmuştu. Komünist Enternasyonal, Amerikan seksiyonunun Siyah emekçilerin özel sorunlarına dikkat ve özen göstermesi, bu doğrultuda mücadele etmesi ve onları Beyaz işçilere karşı koruması konusunda ısrar ediyordu. 1922 yılında, Enternasyonal'in 4. Kongresi'nde "Zenci sorunu üzerine tezler" kabul edildi. Amerikalı Siyah proleterlerin, Beyazlara kıyasla öncü rollerinin önemini öngörüyordu. "Zencilerin savaştan sonra sanayiye büyük oranda katılımı, kurbanı oldukları baskı ve şiddet onlardaki isyan ruhunu uyandırdı. Ayrıca Amerika'daki zencileri ve her şeyden önce Kuzey Amerika zencilerini, Afrika'nın baskı ve zulme karşı mücadelesinin öncüsü yaptı," diye yazıyordu. Enternasyonal, bu mücadeleyi öncelikli bir görev olarak gördü. Üyelerinin siyasi ve sosyal eşitlik için ve sendikaların Siyahları

kabul etmeleri için mücadele etmesi gerekiyordu. Eğer sendikalar bunu reddederse Siyahların kendi sendikalarını kurmalarına da yardım edilmeliydi.

Komünist Parti, 1931 yılındaki Scottsboro'nun Gençleri gibi kampanyalara katıldı. Alabamalı sekiz siyah genç, yapmadıkları halde iki Beyaz genç kadına tecavüz ettikleri gerekçesiyle yargılanıyordu. NAACP, gençleri savunmak istemiyordu. Komünist Parti, uluslararası bir kampanya başlatarak gençlerin beraat etmesini sağladı. Bu durum ise Komünist Parti'ye Siyah kitleler arasında inandırıcılık ve itibar kazandırdı.

Komünist Parti, 1930'lu yılların başında, Siyahların özerkliğini savunuyor, çoğunlukta oldukları güneydeki “siyah kuşak” denilen bir idari birlik içinde Siyah Ulus'un oluşturulmasını talep ediyordu. Troçki 1933 yılında, kendi akımından Amerikalı militanlarla yaptığı bir tartışmada, Siyahların kendi kaderlerini kendilerinin tayin etme hakkını var güçleriyle savunmalarının gerekliliği üzerinde ısrarla durdu: “[Siyahlar], eğer isterlerse, özerklik hakkına sahiptir. Bütün diğer ezilen, baskı ve zulme maruz kalan halkları savunduğumuz gibi onları da, haklarını elde etme mücadelesinde, sahip olduğumuz bütün olanaklarla destekleyecek ve savunacağız.” diyordu. “Siyahlara ve Asya kökenlilere eziyet eden, onları hor görüp linç edenler alçaktır.” diyerek, Beyaz işçilerin sorumluluğunun altını çizip vurguluyordu. Troçki, Komünist Parti'nin aksine, kendi akımından yana olan Siyahların “Siyah Ulus” olarak ayrılmayı talep etmemeleri gerektiğini düşünüyordu. Siyahlar, ayrılmaya başka bir politika adına muhalefet etmeliydi. Troçki, Siyah kitlelerin patlamaya hazır potansiyelini ölçebiliyordu. 1917 Ekim Devrimi'ne gönderme yaparak, “Ruslar, Avrupa'nın Siyahlarıydı,” diyordu. “Siyahların, özerklik aracılığıyla, Beyaz işçilerle büyük bloğu oluşturmadan önce, devasa birkaç adımla proletarya diktatörlüğüne ulaşmaları kuvvetle muhtemel,” diye

de ekliyordu. Kendi akımının Amerikalı militanlarının, Siyahların içinde çalışma yapıp yerleşerek, her yerde sınıf kardeşliği için mücadele etmelerinin gerekliliği üzerinde ısrarla duruyordu.

Komünist Parti'ye gelince, onun siyaseti Stalin tarafından yönetilen Komünist Enternasyonal'in şaşkırtmacalarını benimseyip uygulamaktı. Komünist Parti, 1935 yılından itibaren, Hitler'e karşı burjuva hükümeti desteklemeyi içeren, Moskova tarafından dayatılan "Halk Cephesi" siyasetini benimsedi. Böylece Komünist Parti, İkinci Dünya Savaşı sırasında, ABD'nin askeri çabalarını destekledi ve Siyahların hakları için Washington'a doğru yaptıkları yürüyüşe karşı çıktı. Grev hakkı ve medeni haklarda eşitlik için mücadele de dahil her şeyi savaş çabalarına bağımlı kılıyordu. Roosevelt, linç karşıtı bütün yasaları reddederken, Komünist Parti destekliyordu. Böylece partiye katılan yüzlerce Siyah militan kaybedildi ve sıkıntıya sokuldu. Bu siyaset, en militan ve en isyankar olan topluluğu, ayrı bir cemaat temelinde örgütlenmeye itti. Böylece Siyahlar ve Beyazlar arasındaki uçurumun daha da derinleşmesine katkıda bulundular.

İkinci Dünya Savaşı

İkinci Dünya Savaşı boyunca, 3 milyon Siyah askere alındı ve bunların 500 bini denizaşırı yerlere gönderildi. Devrimci sol CLR'nin militanı James'in yazdığı gibi: "Ne zaman bir kan dökülmesi gerekirse, bu ülkenin yöneticileri Siyahların kanlarının dökülmesini düşünüyorlar. [...] Onları [Zenciler] oy verme hakkından yoksun bıraktılar, en kötü işler onlara verildi, en kötü gecekondularda kalmaları sağlandı, linç edildi. Ama insanların "demokrasi" için ölmeleri istendiği zaman, emin olun ki gelip Zencileri götürecekler." Bu askerlerin pek çoğu orduda maruz kaldıkları ayrımcılık nedeniyle isyan etmiş olarak geri döndüler. Öyle ki kan nakli bile Siyah ve Beyazlar için ayrıydı!

Sözde “özgürlük” için savaştıktan sonra, Siyahların Beyazlarla bir arada yaşadıkları ülkelerde bile evlerine döndükten sonra yine linç edilme tehlikesiyle karşı karşıyaydılar. Ayrıca savaş, yüz binlerce Siyahı, Pasifik kıyılarına ya da kuzeye getirmişti. Buralarda işçi oldular. Hatta Siyahlar, güneyde bile, giderek daha az pamuk tarlalarında ve daha çok kentlerde çalışıyorlardı. Böylece, direnişin birçok yeni biçimi ortaya çıktı. Örneğin, 1946 yılının Şubat ayında, Columbia’daki Tennessee kentinde bir Siyah ile Beyaz arasında kavga çıktığında, Siyah üstün geldi. Dört Beyaz polis Siyahların oturduğu mahalleye geldiğinde, mahalle sakinleri polise ateş açtılar. Ve bunun gibi birçok diğer olay, Siyahların artık baskı ve şiddete maruz kalmaya istekli olmadıklarını gösteriyordu.

Federal kuruluşlar protesto gösterilerine karşı bazı önlemler alıyorlardı, ancak bunların çoğu genellikle ölü doğuyor yani uygulanamıyorlardı. Anayasa Mahkemesi 1944 yılında, sadece Beyazlara hak tanınan ön seçimleri yasakladı. Aynı mahkeme 1954 yılında, “olabilecek en büyük hızla” ırk ayrımına son verilmesini isteyerek okullardaki ayrımcılığı yasakladı. Bu tarihten 10 yıl sonra, ayrımcılığın kaldırıldığı okullara Siyah çocukların sadece % 2,3’ü gidebiliyordu.

Sivil (Medeni) Haklar Hareketi, sakin bir ortamda patlak vermedi. 1930’lu ve 1940’lı yıllarda ifade edilen ırkçı baskı ve şiddete karşı direniş, 1955 yılında, çeşitli biçim ve ritimlerde yaklaşık 20 yıl kadar sürecek bir direnişe dönüştü.

1950'li ve 1960'lı yıllardaki başkaldırı

1955: Medeni Haklar Hareketi

Emmett Till adlı 14 yaşındaki bir genç, 1955 yılının yazında, beyaz bir kadının arkasından ıslık çaldığı için Mississippi'de linç edildi. Annesi oğlunun cesedini almak ve kendi yaşadığı Chicago'ya getirtmek için çok savaştı. Tabutu açtı ve oğlunun korkunç derecede hırpalanmış, parçalanmış olan cesedini halka gösterdi. Bu fotoğraflar basında yayınlandı. İki katil, Eylül ayında beraat etti. Karar alma süresi 67 dakika sürdü. Jüri tamamen Beyazlardan oluşmuştu ve soda içmek için de bir ara verilmişti... Emmett Till'in Chicago'da yapılan cenaze törenine 50 bin kişi katıldı. Diğer milyonlarcası, bu olay kendi yaşadıklarının sembolü olduğu için isyan etti.

İşte Rosa Parks'ın, 1955 yılının Aralık ayında Alabama'daki Montgomery'de, otobüste bir Beyaza yerini vermediği için tutuklanması, böylesi bir ortamda gerçekleşti. Önceden de buna benzer birçok olay olmuştu ama NAACP bunlar için bir şey yapmamıştı, çünkü olaylarla ilgili kişilerin kişilikleri, olayın takibi için tatmin edici bulunmamıştı. Montgomery seksiyonu sekreterinin açıkladığı gibi, Rosa Parks 12 yıldan beri Medeni Haklar için mücadele ediyordu, "Evliydi... ahlaki anlamda netti ve iyi bir eğitimi vardı." 43 yaşındaki bu terzi şöyle diyordu: "Bütün gün çok çalışıp yorulmuştum. Benim işim Beyazlar tarafından giyilen giysileri dikmek." Parks, önce Montgomery, daha sonra da bütün ülke Siyahlarının sembolü oldu. Şehir otobüslerinin boykot edilmesi

sırasında, her gün 50 bin Siyah yürüyordu ya da genellikle evlerinden kilometrelerce uzaktaki işlerine birbirlerini arabayla götürüyorlardı. Bu durum sadece bir hafta ya da bir ay değil, 381 gün sürdü. Boykotu düzenleyen 100 kadar örgütleyici boşuna hapsedildi. Yine boşuna Siyahların kiliselerinde dört bomba patladı. Montgomery'deki Beyazlar, hatta Siyah militanlar bile inanamadılar. Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi belediyenin toplu taşıma araçlarındaki ayrımcılığı da yasakladı.

Montgomery boykotu, mücadelenin başlangıcı değildi, çünkü zaten bu mücadeleye daha önce başlanmıştı. Siyahların kazanabileceğinin kanıtıydı. Ve tüm bunlara bağlı olarak boykot, gelecek 10 yıl içinde Medeni Haklar için yapılacak bütün mücadelelere aniden ivme kazandırdı. Martin Luther King, hareketin belli başlı lideri oldu. King, 26 yaşında genç bir papaz, yani Protestan din adamıydı. Siyah, küçük burjuva kökenliydi. Babası, yüksek lisans eğitilmiş, Atlanta'nın en büyük Baptist (vaftiz) Kilisesi'nin papazıydı. Güneyde yaşayan çok sayıdaki Siyahın dini duygularına dayanıyordu. Kölelikten beri Siyahlar arasında gerçekten tanınan tek kuruluş Siyahların kiliseleriydi ve kiliseler, baskı ve şiddete karşı direnişin temel merkezlerini oluşturdu. King, Medeni Haklar için, kiliseler temelinde, SCLC (Southern Christian Leadership Conference, Güney Hıristiyan Liderlik Konferansı) adlı bir Hıristiyan örgütü yönetiyordu. Şiddete, Gandhi'nin geleneği olan şiddet karşıtlığı ve kitlesel eylem yöntemleriyle cevap veriyordu. Fiziksel olarak çok cesurdu, Ku Klux Klan evine bomba yerleştirdiğinde de böyle davrandı. Ama King, bir reformistti. İktidarla diyalogun, olay ve olguları ilerleteceğine inanıyor, devletin ırkçı olmasına rağmen Siyahların çıkarlarını korumaya itilebileceğini düşünüyordu. Aslında derinliğine bakıldığında King, yarım asırdır Siyahların sorunlarıyla ilgilenen avukatlardan çok farklı değildi. Değişen sadece Siyahların artık korkmaması ve geniş bir isyana girişmiş olmasıydı.

Hareketlenme, başlangıçta, 1960'lı yılların ortalarına kadar, otobüsleri, mağazaları boykot etmek gibi barışçıl, şiddete başvurulmayan biçimlerde oldu. 1960 yılında Kuzey Carolina'daki Greensboro öğrencileri, sadece Beyazlara servis yapan bir barın tezgahına oturdular. Yaptıkları eylem, birkaç gün yayımlandı. Bu eylemlere 70 bin kadar Siyah öğrenci katıldı. Aralarından 3 bin 600'ü tutuklandı ancak bu durum onların cesaret ve kararlılıklarından hiçbir şey eksiltmedi. Daha sonra, 1961 yılından itibaren, Beyaz ve Siyahlar "Özgürlük Yolculuğunda" (Freedom Rides) birbirlerine karıştılar. Güneye giden otobüslere birlikte bindiler; ayrımcılığa kafa tutmak için, hiçbir ırkçı kısıtlamaya kulak asmadan, aynı bekleme salonlarını, kafeteryaları, tuvaletleri kullandılar. Ku Klux Klan'a bağlı gruplar tarafından yumruklarla, demir çubuklarla saldırıya uğruyorlardı. Onları korumaktan uzak olan polis, saldırganlara engel olmuyor, istediklerini yapmakta serbest bırakıyor, hatta Siyahları tutukluyordu. Bütün bunlar, Siyahların devam etmelerini engellemiyordu. Georgia Eyaleti'ndeki Albany kentinde 23 bin Siyah vardı. Bunların 700'ü otobüs ve kütüphane boykotlarına katıldıkları için hapsedildi. Ayrıca kentte, hizmetçiler, işçiler, ev kadınları hatta okuldaki çocuklar arasında bile ayrımcılık yapıyordu. Polis şefi, bir protesto gösterisinin ardından yapılan tutuklamalardan sonra tutuklananların isimlerini okurken, kendisini 9 yaşındaki bir çocuğun önünde buldu. Çocuğun ismini sorduğunda çocuk, "Özgürlük, özgürlük" diye yanıtladı.

Bununla birlikte, 1963 ve 1965 yılları arasında, kurumsal ayrımcılığın çatırdamasından önce yıllarca mücadele etmek gerekti. Bu çok eski ilkel bir sistemdi ve burjuvazi bu sistemin sorgulanmasından tamamıyla yarar sağlayabilirdi. Ancak hukuki ayrımcılık ve ötekileştirme, kitle hareketi olmasaydı daha da devam edebilirdi. Örneğin, Kennedy 1961 yılında başkan olunca, siyahların kiliselerine ve Martin Luther King'e mali yardım yapmaya tamamıyla hazırды. Ama önceliğinin

ırksal adalet değil, Soğuk Savaş ve komünizme karşı mücadele olduğunu yeniden ileri sürdü. Önderlik ettiği Demokrat Parti uzun süre, güneydeki ayrımcılığın siyasi destekçilerinden biri oldu. Örneğin, Kennedy 1963 yılında öldürüldüğünde, Mississippi'deki seçmen kütüğüne Siyahların sadece %6'sı kayıtlıydı. Kennedy, Siyah hareketinin liderlerinden önce biri sonra diğeri ile konuşup tartışarak, onlara dalkavukluk yapıyordu. Ancak bu taleplerini yerine getirmek için değil, onları daha iyi kontrol etmek içindi. 1963 yılının sadece Nisan ayında 3 bin 300 kişi hapse atıldı. Bu kent güneydeki ırkçılığın simgesiydi. Ve hareket, farklı bir çapta bir protesto dalgası başlattı. Siyahlar, güneyde her yerde, darbeleri, yangın bombalarını, polis köpeklerinin ısırmasını, işten atılmayı, tutuklanmayı ve ölümü göze alarak sokağa dökülüyordu. Bütün kentlerde her yaştan insan, savaşıyordu. 1963 yılında, 1960 yılındakinin dört katı daha fazla sayıda, 20 bin kişi tutuklandı. 28 Ağustos 1963'de 250 bin kişi ayrımcılığı protesto etmek için Washington'da bir araya geldi. Martin Luther King bu protesto gösterisinde "Bir Hayalim Var" diye anılan meşhur konuşmasını yaptı. Çok sayıdaki Siyahın hissettiği kızgınlığı bloke edip çıkışsız kılıyordu. Böylece hükümet hakkında yapılan bütün sert eleştirilerden vazgeçildi. Kongre, Medeni Hak yasalarını acilen kabul etti. Yasaların kabul edilmesiyle uygulanması arasında dağlar vardı. Siyahların 1960'lı yılların bütün geri kalan kısmında mücadele etmeye devam etmeleri gerekti.

Örneğin, Alabama'daki Selma'da, dışlanmanın sembollerinden biri Siyahların oy kullanma hakkından mahrum edilmesiydi. Kentteki 15 bin yetişkin Siyahın sadece 335'i seçmen kaydı yaptırmayı başardı. Siyahlardan daha az sayıdaki Beyazlar, seçmenlerin %99'unu oluşturuyorlardı. Alabama valisi Wallace, ırkçı bir demokratı ve bunu saklamıyordu: "Bugün ayrımcılık. Yarın ayrımcılık. Ve her zaman ayrımcılık." diye açıklama yapıyordu. Selma'nın şerifine gelince, o da

Siyahlara cop ve silahlarla muhalefet ediyordu. 1965 yılının Şubat ayında yapılan bir protesto gösterisinde genç bir Siyah, polis tarafından öldürüldü. Bunu izleyen protesto gösterileri Ulusal Muhafızlar tarafından şiddetle bastırılıp dağıtıldı: Protestocular kölecilik döneminde olduğu gibi kovalandı, izleri sürüldü, coplandı, kırbaçlandı ve askerlerin atlarının ayakları altında kaldı. Selma'daki olaylar, bütün ülkede bir isyan dalgası başlattı. Yeni bir yasa, Siyahların seçmen listelerine kayıt olmalarını engelleyen okuma yazma bilme zorunluluğu, “anayasa” ya da “örf ve adet” bilgileri üzerine yapılan testler gibi değişik uygulamaları yasaklıyordu.

1960'lı yıllar boyunca, önce Kennedy daha sonra da Johnson'la Demokrat Parti iktidardaydı. Özellikle Johnson, Siyahların hareketini boğmak için elinden gelen her şeyi yaptı. Johnson, güney eyaletlerinin yöneticilerini, Siyah hareketini vahşice ezmeleri için istediklerini yapmakta tamamen serbest bıraktı. Hatta ayrımcı bir yönetici olan Wallace, Demokrat Parti'nin ön seçimlerinde aday olup oyların üçte birini aldı. 1965 yılında kabul edilen Siyahların oy kullanma haklarını garanti altına alan kanun gibi birçok medeni kanun, Johnson'un yönetimi altında kabul edilse de, bu kanunları Johnson'un ya da Kongre'nin onayladığı anlamına gelmiyordu. Aksine Johnson, 1924 yılından beri ırkçı, çılgınca antikomünist, vicdansız bir polis olan J. Edgar Hoover tarafından yönetilen FBI'a dayanıyordu. Martin Luther King'i ve Siyahların davası için mücadele eden diğer militanları, morallerini bozup istikrarsızlaştırmak, davadan vazgeçirmek için tehdit ediyorlardı. Eğer hükümet ve Amerikan Kongresi, Medeni Haklar için yapılan yasaları kabul ettilerse, Siyahların kitlesel isyanının onlara bunu dayatması nedeniyle oldu.

Selma'daki olaylar 10 yıllık barışçıl mücadelenin ardından baş gösterdi. Ek bir hareketti, diğer yanda Medeni Haklar Hareketi'nin çıkmazda olduğunun kanıtıydı. Martin Luther King, NAACP ve Siyahların kiliseleri tarafından vaaz

edilen şiddet karşıtlığı başarısız olmuştu. Hareket son bulmuştu, daha az barışçıl devasa bir başkaldırı, isyan başlıyordu.

Medeni hak talebinden isyana

Militanların şiddet karşıtlığına muhalefet etmeye başlamaları birkaç yıl öncesine dayanıyordu. Örneğin Robert F. Williams, Kuzey Carolina Eyaleti'nin Monroe kentinde yaşayan siyah bir militandı. Kentte belediyenin yüzme havuzu siyahlara yasaktı. Siyahların çocukları, tehlikeli bir nehirde yüzüyordu. Robert Williams, iki çocuğun 1961 yılında nehirde boğulmasından sonra, yüzme havuzunun kapısının önünde bir eylem başlattı. Beyazlar hemen, “Zencileri öldürün! Zencileri öldürün!” sloganlarıyla toplandılar. Eski bir asker olan Williams, Siyahların kendilerini silahla savunmaları gerektiğini açıklıyordu. Bu kendini korumanın, şiddete maruz kalmayı önlemenin en iyi yöntemiydi. Ona göre bir yanağına vurulduğunda diğerini uzatmamaları gerekiyordu. Eğer (kendini üstün gören) bir Beyaz, (kendinden aşağı gördüğü) bir Siyahı öldürmeye teşebbüs ettiğinde kendi yaşamını da kaybedeceğinden kuşku duyarsa, onu öldürmeyecektir diye açıklıyordu. Williams, yaşadığı kentteki Siyahları kendilerini silahla savunmaları için örgütledi. Williams, NAACP tarafından reddedildi. Üyeliği askıya alındı, bir süre sonra hem bölgeyi hem de ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. Küba'ya yerleşti ve burada Güney'de çok dinlenen radyo programını, “Dixie Özgür Radyo (Radio Free Dixie)” Ayrımcılıktan Özgürleşmiş Güney Radyosu'nu sundu.

Küba'da, 1959 yılında, Castro önderliğindeki gerillalar ABD'nin kuklası Batista'nın diktatörlüğünü devirmişti. Ülke Siyahlara, oraya giden Amerikalı Siyah militanların da tanık oldukları gibi Beyazlarla eşit bir yer verdi. Ayrıca, Amerikan kıyısına 150 km uzakta bulunan Küba'daki Castro, 1961 yılında rejimini bozguna uğratmak için bir çıkartma örgütleyen

Kennedy yönetiminin isteklerine boyun eğmeyi reddediyordu. Castro, 1960 yılında New York'a gittiğinde, Harlem'de bir kahraman gibi karşılandı. Küba devrimi, Amerikan Siyah hareketinde, özellikle de sömürge egemenliğine karşı ayaklanan Afrika ülkelerindeki diğer bütün özgürlük hareketleri gibi bir rol oynamış olmalı. Mısır'ın Nasır'ı da, Batılı güçlü devletlere kafa tutup Süveyş Kanalı'nı kamulaştırdıktan sonra, 1960 yılında Harlem'de böyle karşılanıp selamlanmıştı. Diğer bir örnek, 1961 yılında Patrice Lumumba'nın katledilmesi oldu. Bu Kongolu milliyetçi lider, Belçikalı eski sömürgeci güçlere karşı sözlerini esirgemiyordu. Onun Belçika ve ABD'nin desteğiyle katledilmesi, Afrika'daki sömürgecilik karşıtı mücadeleyle kendi öz mücadeleleri arasında bağ kuran Siyahları isyan ettiriyordu.

Bir yandan Medeni Haklar için mücadele sürerken, diğer yandan Siyahların şiddet kullanmama üzerine hesap yapmayı bırakmaları gerektiği fikri, 1960'lı yılların ikinci yarısında çeşitli biçimlerde ifade edildi. Örneğin, Louisiana'da, "Savunma ve adalet için diyakozlar (papaz yardımcısı)" tarafından bir başka öz savunma örneği verildi. Ku Klux Klan tarafından denetlenen bir bölgede, bu Siyah grubu, Medeni Haklar için mücadele eden militanları ve ailelerini korumak için silahlı bir grup kurmuştu. Militanların birçoğu, Ku Klux Klan'ı yenmek için askeri beceri ve kazanımlarını kullanan eski askerlerdi.

İslam Ulusu ve Malcolm X

İslam Ulusu, bir tokat atıldığında diğer yanağını da çevirmeyi reddeden örgütler arasında kuzeydeki en büyük Siyah örgütüydü. Yayılmaya başlamadan önce, 1930'da Detroit'ta bir tarikat gibi örgütlenmeye başlamıştı. Elijah Muhammad tarafından yönetilen İslam Ulusu, Garvey'in Siyahların gururu, Beyazların nefreti gibi bazı fikirlerini yeniden gündeme

getiriyordu. Örgüt başlangıçta sadece birkaç yüz üyeye sahipken, 1960'lı yılların başında haftalık gazetesi 500 bin satıyordu. Gerçekten çok militan bir kitle örgütüydü. Özellikle ülkenin kuzeyindeki en yoksul siyahları bir araya getiren bir kiliseden daha çok, bir partiydi. İnsanlara bir anlamda özgüven aşıyor ve onları kendilerini savunmaya yönlendiriyordu. Cassius Clay, dünya ağır sıklet şampiyonu genç boksör, 1962 yılında İslam Ulusu Örgütü'ne katıldığında, adını Muhammet Ali olarak değiştiriyor ve “Bu değişim, beni, köle efendileri tarafından aileme verilen kimlikten özgürleştirdi” açıklaması yapıyordu. İslam Ulusu Örgütü “İslamın Meyveleri” adlı kendi özel milislerini oluşturdu. Bu örgüt, NAACP'ın yapmayı her zaman reddettiği bir şeyi gerçekleştirip, yoksul gençleri ve hatta varoşlardaki çeşitli kanunsuz işlere karışmış suçlu gençleri de örgütledi. Troçkist militan Amerikalı Sam Johnson, *Bütün Yaşamım Boyunca Mücadele Ettim* adlı, yaşamını anlattığı kitabında, saçlarını düzleştirmesini eleştiren Müslüman Siyahlarla birçok defa nasıl tartıştığını anlatıyor: “İslam Ulusu'ndan olan bu kardeşler, haklarını savunmaya hazır olduklarını bana ilk olarak gösteren insanlardı. Bu kendi köşende yapayalnız olduğunda önemli bir şey. Bir örgüt bize karşılaşılabileceğimiz sorunlarla mücadele etmekten söz ediyordu.” Yüz binlerce Siyahın, özellikle de kuzeyde yaşayanların deneyimlerinin özetiydi bu.

Siyah Müslümanların en önemli isimlerinden biri Malcolm X'di. Babası, Ku Klux Klan tarafından öldürülen Garvey'in bir taraftarı ve doğduğunda soyadı Little olan Malcolm X, hapisanede politikleşmiş eski bir suçluydu. Hapisanede Müslümanlığı kabul etti ve Malcolm X adını aldı. X, Afrika'daki hiç öğrenemediği isim ve soyadının yerine geçiyordu. İslam Ulusu Örgütü'nün liderlerinden birine dönüşen Malcolm X, şiddet karşıtı yöntemleri korkakça ve etkisiz görüyor, Siyahların kendilerini savunmaları gerektiğini açıklıyor ve “Göze göz diş diş. Ve bir yaşama bir yaşam. Eğer

özgürlüğün bedeli buysa bu bedeli ödemekte tereddüt etmeyeceğiz.” diyordu. New York polisi, 26 Nisan 1957’de Müslüman bir Siyahı tutukladı ve hunharca dövdü. Harlem’deki bir camiyi yöneten Malcolm X, bu olayı izleyen saatlerde, gece yarısı 4 bin kişiyi harekete geçirip karakolun önünde topladı. Bu eylem sonucunda, tutukluların hastanede tedavi edilme hakkı kazanıldı. Bu bir zaferdi ve Siyahların kararlılıkla örgütlendikleri takdirde darbe almadan kendilerini dayatabileceklerini ispatlıyordu. Malcolm X, büyük medya organlarına davet edilmeye başladı ve hiçbir şeyin sızdırılmadığı bir polis takibinin öznesi oldu.

Karizmatik biri olan Malcolm X, kısa zamanda çok popüler oldu. Elijah Muhammed onun gölgesinde kaldıysa da, Malcolm ona bağlı kaldı ama yine de aralarında sıkça anlaşmazlık oluyordu. Malcolm X, 1963 Kasımında Kennedy öldürüldüğünde, “Tavuklar kümese tünemeye geri geldi”, başka bir deyişle “aradığını buldu” diyor ve devam ediyordu: “Kırsal kesimde yetişmiş bir genç olarak, kümese geri gelen tavuklar beni hiçbir zaman kederli, üzüntülü kılmadı, her zaman sevindirdi.” Bu açıklama ABD Hükümeti’ne, aynı zamanda da baskı ve şiddetten ödü patlayan Elijah Muhammed’e karşı bir savaş ilanıydı. Malcolm X ihraç edildi ve kendi örgütünü kurdu. Malcolm X, siyasi anlamda Martin Luther King’den farklı olarak, ne devletle uzlaşmayı, ne de Siyahların entegrasyonunu, yani Amerikan toplumuna girip onunla bütünleşmesini amaçlıyordu. Her şeyden önce Siyahların, Beyazlardan ayrılmasını talep ediyordu. Bu aynı zamanda bir anlamda, Beyazların burjuvazisinin ve onun devletinin, Siyah küçük burjuvazisini kendi öz iktidarını kurmakta özgür bırakması, Siyah emekçilerle yapması koşuluyla, Beyaz emekçilere istediği gibi baskı ve şiddet uygulayabileceği anlamına geliyordu. Siyah Müslümanların milliyetçiliği, onları, Siyahların mahallelerinde sadece Siyahların sahip oldukları ticari yerlerin ve şirketlerin

olmasını ve Siyah topluluğun parasının öncelikle Siyah patronlara gitmesini talep etmeye kadar götürdü.

Malcolm X, 1965 yılında, İslam Ulusu Örgütü tarafından, Muhammed'in onayı ile ihraç edildikten 15 ay sonra öldürüldü. Öldürüldüğü dönemde tam bir gelişme ve evrim içindeydi. Hac için Mekke'ye gittikten sonra bütün beyazların “şeytan” olmadığını açıklıyordu. Sosyalizmi savunmaya başlamıştı. Siyah milliyetçiliğinin bir çıkamaz içinde olduğunu görüyor, farklı çözümler araştırıyordu. Hiç kimse onun ne yönde, nasıl evrileceğini, gelişeceğini bilmiyordu. Sonuna kadar gitmeye hazırdı. Onunki, bütün bir nesli etkilemenin açıklamasıydı. Ölümü, kurulu düzeni savunanları rahatlatsa da, Siyah kitleler nezdinde hatırı sayılır bir itibar, saygı kazandı. Yaşam öyküsü yüz binlerce kişi tarafından okundu, teyp kayıtları Müslümanların saflarının da ötesinde dinlendi. Konuşmaları, özellikle güneyde, Robert F. Williams'ın yaptığı gibi kendilerini savunmak için askeri olarak örgütlenmeleri gereken Siyahların uygulamalarıyla yankı yapıyordu.

Gecekonduların isyanı ve Siyah Güç (Black Power)

Malcolm X öldürüldüğünde, büyük kentlerin gettolarında isyan patlak verdi. Artık Siyahların yarısı kuzeyde yaşıyordu. New York nüfusunun altıda birini, Chicago nüfusunun dörtte birini, Detroit nüfusununsa üçte birini oluşturuyorlardı. Bu kentlerde ırkçı uygulamalara, işsizliğe, işyerlerinde patronların hatta bazen sendikaların da işbirliği yapıp desteklediği ayrımcılığa maruz kalıyorlardı. Sadece, genellikle yoksul olan Siyahların oturduğu mahallelerin ve tamamen Beyazların oturduğu rezidanslardan oluşan mahallelerin oluşturduğu gerçek gettoların inşa edildiği görüldü. Okullar bile ayrılmıştı. Siyahlar, oy kullanma haklarının olduğu yerlerde bile sömürü ve sefaletle maruz kalıyorlardı. Siyahlara karşı uygulanan polis şiddeti

hiçbir zaman cezalandırılmadı. Örneğin Los Angeles polisi iki buçuk yılda 65 kişiyi öldürdü.

1964 yılının Temmuz ayında bir polis 15 yaşındaki bir Siyahı öldürdüğünde New York'taki Harlem mahallesi alevlendi. Bu isyan, ayrımcılığı yasaklayan Medeni Haklar Yasası'nın kabulünden sadece iki hafta sonra patlak verdi. Bu, isyancıların bu yasadan hiçbir şey beklemediğinin, yasanın geçerliliğine inanmadıklarının bir çeşit göstergesiydi. Los Angeles'taki Watts gettosunda 11 Ağustos 1965'te bir ayaklanma patlak verdi. Polisin genç bir Siyaha uyguladığı kaba şiddet 6 günlük bir ayaklanmaya neden oldu. Bu ayaklanma sırasında polise ve Beyazlara saldırıldı. 4 bin kişi gözaltına alındı, 34 kişi öldürüldü. Ölenlerin hepsi Siyahtı. İsyancılar için bu ayaklanma da, oy hakkının onaylanmasından birkaç gün sonra gerçekleştiği için yine inanmadıklarını söylemenin bir biçimiydi. Bunlar kitlesel ayaklanmalardı ve bunlara 80 bin kişinin katıldığı tahmin ediliyordu. Chicago'daki 1966 yılı ayaklanmaları sırasında üç Siyah öldü. Aynı yıl Cleveland'da dört Siyah daha öldürüldü. Detroit'ta 1967 yılında patlak veren bir isyan ordu tarafından bastırıldı. Olaylarda 43 kişi öldü, bin 200 kişi yaralandı, 7 bin 200 kişi tutuklandı ve 2 binden fazla bina tahrip edildi. Bu durum 1960'lı yılların sonuna kadar sürdü.

“Black Power” (Siyah Gücü ya da Siyah İktidar) sloganı doğrudan bu getto isyanlarından, özellikle de Watts isyanından doğdu. Daha sonra birçok örgüt tarafından yeniden ele alındı ama ona hayat veren isyan oldu. Şiddet Karşıtı Öğrenciler Koordinasyon Komitesi (SNCC) 1960 yılından beri lokantalarda ve dükkanlarda oturma eylemleri düzenliyordu ve slogan böylece gelişip yayıldı. Bu komite, Vietnam Savaşı'na karşı kampanya sürdüren Rap Brown tarafından yönetildi. Brown, “Şiddet “kirazlı tart kadar Amerikandır,” diyor ve Siyahlardan silahlarını hükümete yöneltmelerini istiyordu. Diğer bir yönetici de oturma eylemleri, “özgürlük yolculuğu” ve barışçı protesto gösterileri sırasında onlarca defa tutuklanan,

Medeni Haklar Hareketi'nin genç militanı Stokely Carmichael'di. SNCC kısa bir süre sonra, sadece beyaz liberallerin de dahil olduğu basın organları tarafından değil, NAACP tarafından da ihbar edildi. Onların sloganı olan “Siyah Güç”, bunların her birinin savunduğu entegrasyon (bütünleşme) politikasına aykırıydı. Bu ani bir başarı oldu. “Black Power” bir anlamda, Sivil Haklar Hareketi'nin radikalleşmiş uzantısı oldu. Yasal eşitliği elde eden Siyahlar, ekonomik ve siyasi güçlerini arttırmak için birleşiyorlardı. Bu birliğin bileşenlerinin çeşitliliği nedeniyle, sınıf mücadelesi temelinde değil Siyah milliyetçiliği temelinde bir araya geliyorlardı. “Black Power’ın” amacı hiçbir zaman Beyazların iktidarını devirmek olmadı zaten bunun için olanakları da yoktu. Black Power bir bakıma, şimdi kendi payını isteyen Siyah küçük burjuvazisinin çıkarlarını temsil ediyordu ABD’de belirgin hiçbir güç devrimci proleter perspektifi savunmuyordu. Hiç kimse Siyah hareketine bu perspektifi önermiyordu. Siyah milliyetçiliği bir anlamda kaçınılmazdı çünkü maruz kaldıkları baskı ve şiddet her zaman Beyazlar tarafından yöneltiliyordu. Buna bağlı olarak, Siyahların sömürü ve sefaletle karşı sosyal isyanları, onların ırkçı ayrımcılığa karşı isyan ve mücadelelerine karışıyordu.

Ama Black Power’ın başarısı, milliyetçilikten başka bir şeyi açıklıyordu. Siyasileşen ve uğruna darbe yemeye, işlerini, hatta yaşamlarını tehlikeye atmaya hazır oldukları bir mücadelenin gerektirdiği her şeyi üstlenen milyonlarca kadın ve erkeğin radikalleşmesini ifade ediyordu. Bizim siyasi akımımız 1967 yılında şöyle yazıyordu: “ABD [...] topraklarının, Avrupa’dan çok uzun zamandan beri yok olmuşa benzeyen, “yaşam düzeyi yüksek” bir ülkede bir daha hiçbir zaman ortaya çıkmamak üzere yok olması gereken, olabildiğince radikal bir sosyal savaş tarafından kasılıp kavrulduğu görülüyor. Kent ayaklanması, sokakları ayağa kaldırıyor ve ardı ardına kentleri tutuşturuyor. Watts’ın, tarihsel olarak bir asır kadar uzaklıktaki Marais veya Croix Rousse gibi mahallelere benzemesi için

sadece barikatlar eksik.” (Paris’teki Marais ve Lyon’daki Crois Rouse, sosyal ayaklanmalara tanık olmuş mahalleler. Örneğin tarihte Croix Rouse, Lyon’da bulunan dokuma, özellikle de ipekli dokuma fabrikalarının yoğun olduğu bir mahalleydi. Burada, Fransa’daki sınıf savaşımının en yoğun olduğu 1831, 1834, 1848 yıllarında, Lyonlu dokuma işçilerinin büyük ayaklanmalarına tanık olundu – ÇN) Amerikan işçi hareketinin gerçekten hiçbir zaman ortaya koymadığı iktidar sorununu gündeme getirmek devrimci bir tavidir. Militanlar, Siyahların bulunduğu mahallelerde mevcut iktidara, yetkililere ve polise karşı çıkıyorlardı. Hükümeti tanımadıklarını söylüyor, onun devletini, ordusunu ve adalet sistemini reddediyorlardı. Ve bu militanlar on ya da yüz kişi değil, birçok kentteki milyonlardı.

Black Power Vietnam Savaşı’nda mücadele ediyordu. Dünyanın en güçlü devleti tarafından, komünizme karşı yürütülen savaş adı altında, boyun eğmeyi reddetmekle suçlanan Vietnam halkının üzerine bomba yağdırılan korkunç bir savaştı. Vietnam’da 1968 yılında yarım milyon Amerikalı vardı. Çoğu Siyahtı, çünkü temel olarak yoksullar sınıfının gençleri savaşıyordu. Ancak Afrikalı Amerikalılar bu savaşa gittikçe daha çok karşı çıkıyorlardı. Muhammed Ali 1967 yılında, “Vietkonglulara karşı hiçbir düşmanlığı olmadığını”, “Hiçbir Vietnamlının onu zenci (Negro) olarak nitelendirmediğini” söyleyerek orduya alınmayı reddettiğinde, Siyahlar arasında yaygın biçimde hissedilen bir duyguyu dile getiriyordu. “Neden, Negro (zenci köle) diye adlandıkları kişiler arasından biri olan benden, üstelik burada Siyahlara köpek gibi davranılıp, onların en temel insanlık ve kişisel hakları reddedilirken, evimden 16.000 km. uzaktaki bir yere gidip, deri rengi farklı insanların üzerine bomba, obüs topları atmaya gitmek için bir üniforma giymemi istiyorlar?” Bunları söylediği için Muhammed Ali’nin şampiyonluk unvanı geri alındı ve Ali yıllar boyunca boks lisansından mahrum edildi. Ama milyonlarca Siyah, bu tutumuyla gurur duyuyordu. Martin Luther King gibi ılımlı biri

bile sonuçta savaşı kınadı. 1968’de katledilmesi, sadece tek bir kentte ya da birbiri ardına kentlerde değil, eş zamanlı olarak onlarca kentte ayaklanma başlattı. Dönemin Başkanı Johnson, orduyu ve Ulusal Muhafızları harekete geçirdi. Ayaklananların onlarcası öldürüldü, binlercesi de yaralandı. Bu, reformizmin ve şiddet karşıtlığının başarısızlığa uğramasıydı: “Düşmanı sevmek” ve “diğer yanağını çevirmek” fikrinin umutsuz ve çıkışsız bir yol olduğunu kanıtladı.

ABD'nin Vietnam politikası, dünyanın her yerinde milyonlarca insanı sokağa döktü. Dünyanın bir bölümünü protesto dalgası kapladı. İkinci Dünya Savaşı’ndan beri en önemli, en büyük dalgaydı. İspanya, İtalya, Belçika, Japonya, Mısır, Almanya, Polonya, özellikle öğrenciler arasında, sadece onlar arasında da değil, her yerde protesto hareketleri oldu. Fransa'da, 1968 yılının Mayıs ayında genel grev yapıldı. Çekoslovakya'da Prag Baharı Rus ordusunun müdahalesine yol açtı. Meksika'da ordu, yüzlerce protesto göstericisini öldürdü.

Kara Panterler

Daha önce söylendiği gibi “Black Power” derinlikli bir hareketti. Örgütlerinden biri, kuşkusuz en önemlisi Kara Panterler (Black Panthers) oldu. Huey Newton ve Bobby Seale tarafından, 1966 yılında Kaliforniya’nın Oakland kentinde kurulan “Öz Savunma İçin Kara Panter” İslam’ı savunmasa da Malcolm X'in geleneğine katıldı. Mao’nun küçük kırmızı kitabını satıyor, bütün çelişkilerle birlikte Marksizmi Siyah milliyetçiliğiyle birleştirmeye çalışıyorlardı. Vietnam Savaşı’na karşı çıkıyorlar ve ABD’nin dünyada özgürlük sağlamak için başlattığı haçlı seferlerinin, sadece halkların özgürlük hareketlerini bastırmak için taktığı iki yüzlü maskesi olduğunu açıklıyorlardı. En yoksul tabakalardan, gettolardaki Siyahlar arasından gençleri örgütlüyor, kendilerini nitelendiren Siyah deriden üniformalar giyip, siyah bere, eldiven ve siyah gözlük

takarak kendi tarzlarını oluşturup, onur ve gurur veriyorlardı. Silahlı Kara Panterler, haklı olarak ırkçılık ve kaba şiddet kullanmakla suçladıkları Oakland polisini “daha medeni kıldıklarını” iddia ediyorlardı. Polis bir Siyahı tutukladığında, görünür bir biçimde ellerinde bulunan ceza kanununun maddelerini okuyorlar ve polisi zorlayıp tutuklama yapmaktan vazgeçiriyorlardı.

Ani bir başarı kazandılar. Dört yılda 68 kentte seksiyonlar oluşturdular ve binlerce de üye kazandılar. Kısa bir süre sonra, polisle birçok karşılıklı çatışmaya gireceklerdi. Gasp eden, dayak atan, hatta muhalif ve muhbirleri öldüren küçük bir milis oluşturdular. Bir anlamda devlet aygıtına kafa tutuyorlardı. Örneğin 1967 Mayısında, Kaliforniya Eyaleti Meclisi’ni silahlı olarak işgal ettiler. Bu onların ani ve şiddetli bir karşı saldırıya uğramalarına mal oldu. 1969’da yüzlerce militan tutuklandı. FBI, Chicago Panterlerinin yöneticisi Fred Hampton’un bir polis baskını sırasında yatağında öldürülmesi gibi, birçok militanı öldürdü. Çoğunu etkisiz kılmak için de kanıtlar üretildi, hileli duruşmalar yapıldı. 1950 yılında komünistlere karşı oluşturulan Cointelpro haber alma programıyla yüzlerce operasyon düzenlendi.

İlerideki yıllarda, genç Siyahların ömürlerinin çürüdüğü yerler olan cezaevleri, protesto yerleri oldu. 1970 yılında, Kaliforniya’nın Soledad Cezaevi’nde, bir gardiyan öldürüldü. Cinayetle suçlanan, “Soledad Kardeşler” diye adlandırılan üç kişi arasında, George Jackson da bulunuyordu. Bir benzin istasyonundan 70 dolar çalan arkadaşının olduğu bir arabayı kullandığı için hüküm giyen Jackson 28 yaşındaydı ve 10 yıldır cezaevindeydi. Onun yaşadıkları, diğer birçok genç Afrikalı Amerikalının yaşadıklarına benziyor. George Jackson, bir yıl sonra cezaevinde, mahkeme Soledad Kardeşlerden diğer ikisinin masum olduklarını belirlemeden önce öldürüldü. New York’a 1971’de, Attika cezaevindeki bir isyan sırasında, 39 kişi öldü. Angela Davis hakkında, Soledad Kardeşler davası

çerçevesinde soruşturmaya devam edildi. Angela Davis, Kaliforniya Üniversitesi tarafından işe alınan genç bir felsefe profesörüydü. Davis, Komünist Parti ve Kara Panterlerin üyesiydi, üniversite yönetimi, 1969 yılındaki valinin, gelecekte ABD başkanı olacak Ronald Reagan'ın emriyle işten çıkarma girişiminde bulundu. Bir mahkeme işine dönmesini boşuna istemişti. Kardeşi 1970'te genç kardeşi George Jackson tarafından bir mahkeme salonunda gerçekleştirilen rehin alma eylemine silah sağlamakla suçlanıp, FBI tarafından izi sürülerek tutuklandı. Onun ve diğer bütün siyasi tutukluların serbest bırakılması için geniş bir kampanya yürütüldü ve 1972 yılında tutuklular beraat etti.

Bununla birlikte Siyah hareketi gerileme eğilimine girmişti. Kara Panterler iç bölünmelerle zayıflamış, FBI'nın darbeleriyle büyük bir bölümü tahrip edilmişti. Ancak, Malcolm X zamanında sahip olunan yıkıcı fikirleri kaybeden İslam Ulusu gibi diğer örgütler, daha ılımlı fikirleri benimseyerek daha iyi dayandılar. Bu örgüt, iktidarla tüm çatışmalardan sakınarak, en az beyazlarınki kadar eşitliksiz ama Siyahların Beyazlarla aynı fırsatlara sahip olabilmelerini sağlayacak bir Siyah kapitalizm programını uygulamaya koyarak kendi durumunu ve mevkisini korumaya çalıştı. Giderek daha da ılımlı oldu ve Siyahların en isyancı fraksiyonunun, özellikle de gençlerin ilgisini ve güvenini kaybetti.

Siyahların ayaklanması, kaçırılmış bir fırsat mı?

Bu bir dönemin sonuydu. Güneyde ve kuzeyde milyonlarca kadın ve erkek yıllarca savaşıyordu. Çünkü artık işçiler, getto sakinleri, aynı zamanda ev hizmetlerinde çalışanlar, sözleşmeli ortakçı tarım işçileri gibi örgütlenmeleri çok zor olan kategori mensubu kişiler, kadınlar, erkekler, ergen çocuklar, hatta küçük çocuklar bile baskı ve şiddete maruz kalmak istemiyordu. Bu öylesine bir öfkeydi ki devrimlerden besleniyordu. Hatta sporcular bile isyanı, tarafsızlığın kalesi olan spor sahalarına kadar taşıyorlardı. 1968 yılındaki Meksika Olimpiyatları'nda Amerikan milli marşı yankılanırken, podyumdaki iki koşucu Tommie Smith ve John Carlos, başlarını eğip yumruklarını havaya kaldırarak bütün bir halkın şiddetli öfkesini dile getiriyorlardı. Aynı zamanda bu isyanın derinliği, burjuvazide yarattığı korku ölçüsünde uygulanan baskı ve şiddetin yoğunluğunu anlamayı sağlıyordu.

Bütün dünyanın ezilenleri, ABD'nin de rolü nedeniyle, Siyahların isyanını seyretti, isyana tanıklık etti. Başlangıcından itibaren, kendi sömürgeci egemenlerine karşı savaşan birçok halk, Siyahların mücadelesinin kolayca kendi mücadelesiyle eş tutulup benimsendiği Siyah Afrika'da dikkatle incelendi. Sadece burada değil! Örneğin, Muhammed Ali ABD hükümeti

tarafından şampiyonluk kemerinden yoksun bırakıldığında, on binlerce Mısırlı protesto etmek için Kahire sokaklarına döküldü. 1967 yılında Lutte de Classe (Sınıf Mücadelesi) dergisinde yazıldığı gibi, Siyahların isyanı “bütün insanlık için bir umut” oldu. Eğer Siyahlar, Beyaz işçi sınıfını arkalarından sürükleyebilseydi, emperyalist düzenin bekçisi olan bütün Amerikan kapitalizmini sarsacaklardı. Amerikan devrimi olmadan, ne dünya çapında bir sosyalizm, ne de emperyalizm tarafından ezilip sömürülen ülkelerin ulusal kurtuluşları söz konusu olabilirdi. Eğer Siyahların isyanı beyaz işçilere de yansısaydı her şey olanaklı olabilirdi. İsyân, bunun için böylesine önemliydi.

Ancak Siyahlar, ABD nüfusunun sadece sekizde birini, işçi sınıfının ise belki de beşte birini oluşturuyordu. Büyük bir otomobil kenti olan Detroit’ta, özellikle de daha az vasıflı işlerde çoğunluğu teşkil ediyorlardı. İşçi sınıfının beşte birinin isyanı ve on beş yıl boyunca harekete geçmiş olması da kayda değer. Bazen ayaklanma biçimini alan mücadelenin kitlesel niteliği, bütün toplum için olumlu sonuçlar doğuruyordu. Söz konusu olan, isyanın aynı kapitalistler tarafından sömürülen Beyaz emekçilere yayılıp yayılmayacağını bilmektir. Böyle bir durumda, devletin kendisi tehdit altında olacaktı.

Ancak bu durum söz konusu olmadı. Siyah proleterler, bütün olarak Beyaz proleterlerden sadece daha kararlı değil aynı zamanda da daha isyankardı. Politik anlamda da daha bilinçliydi. Amerikan burjuvazisinin, Siyahlar ve yoksul Beyazlar arasında bir birlik olmaması için her zaman büyük bir dikkat ve titizlik gösterdiği görüldü. Medeni Haklar Hareketi ve 1960’lı yıllardaki ayaklanmalar sırasında hep bu durum geçerli oldu. Burjuvazi, işçi sınıfı içindeki ırkçılığa dayanıyordu. Beyaz işçilerin çoğu, kendi koşulları Siyahlarınkinden biraz daha iyi olduğu için koruyacakları bir şeyleri olduğunu düşünüyordu. Buna rağmen, Beyaz işçilerin Siyahların yanında yer aldığı birçok mücadele de var. Örneğin, 1967’deki Detroit

ayaklanması sırasında, güney ya da Polonya kökenli yoksul beyazlar, Siyah ayaklanmacılara katıldılar ve ölenlerin dörtte birini oluşturdular. Bu aynı ittifak, diğer yerel grevlerde, aynı zamanda Vietnam Savaşı'na karşı protestolarda, özellikle de askerler arasında yenilenip tekrarlandı. Tüm bunlar, bu yönde yönlendirilmiş bir siyasetin yankı uyandırabileceğinin kanıtıydı.

Siyahlar ve yoksul Beyazlar arasındaki bu birliğin iflası, bu bakış açısıyla mücadele eden bir işçi partisinin yokluğundan kaynaklanıyordu. ABD'de sadece devrimci bir parti değil, mücadeleciler bir işçi partisi bile yoktu. Böyle bir parti, Siyahların isyanı gibi bir durumda güçlenebilse de ancak doğal yollarla kendiliğinden doğabilir. Komünist Parti'nin İkinci Dünya Savaşı sırasında uyguladığı siyaset ile Siyahlardan nasıl koptuğu görüldü. Daha sonra 1950'li yılların McCarthyizm'inin (McCarthy, 1950'li yıllarda Amerika'da komünistlere karşı yaşanan cadı avının sorumlusu olan politikacıdır. – Ç.N.) uyguladığı baskı ve şiddet ile de zayıfladı. Belli başlı işçi örgütlerinin liderlerine gelince, iki büyük konfederasyonun iç içe geçmesiyle oluşan AFL-CIO sendikaları, elbette ki böylesi bir bakış açısına karşı savaşıyorlardı.

Kuşkusuz yerel anlamda, işçi sınıfının ortak mücadelesi bakış açısını benimseyen küçük örgütler vardı. Örneğin temel Troçkist örgüt SWP'nin durumu böyleydi. Bu örgüt, milliyetçilere karşı hatalı bir şekilde kuyrukçu tutum alsa da, zaten her koşulda ulusal bir rol oynayamayacak kadar küçük bir örgüttü. Başka bir anlamda, 1969 yılında otomobil sanayinin başkenti Detroit'da kurulan bir grup olan Siyah Devrimci Emekçiler Birliği için de söz konusuydu. Bu grup Siyah Panterlerden farklı olarak, marjinalleşmiş gençler arasında değil fabrikalarda kök salmaya çalışıyor ve devrimci bir işçi partisi kurmayı istiyordu. Maoizm ve Siyah milliyetçiliğinden etkilenmişti. Ancak isyanlarına bir sınıf içeriği vermek istiyorlardı. Burjuvaziyi tehdit etmek için işçi sınıfına güvenmek ve dayanmak gerektiğine ikna olmuşlardı.

Ancak ülke çapında bu siyaseti öneren parti yoktu. Bu nedenle, o dönemde bizim akımımız şöyle yazıyordu: “İlk zorunlu evre, ulusal planda Beyazların katıldığı Amerikan örgütlerinden her düzeyde ciddi bir biçimde bağımsız, Siyah devrimci bir örgüt kurulmasıdır. [...] Siyah nüfusun bilinç düzeyi daha yüksek olduğu için, Troçkist devrimci bir parti, Amerikalı Siyahların gerçek savaş örgütünün kurulması söz konusudur.” Böyle bir parti, başkaldırı ve Siyahların bilincinden yola çıkarak, Beyaz işçi sınıfına hitap edip onu harekete sürükleyebilir ve siyasi olarak da ilerletebilir. Eğer bu siyaset önerilseydi çok büyük engellerle karşılaşacaktı, ancak zaten böyle bir siyaset yoktu. Böylece Siyahların isyanı, çok güçlü Amerikan devletinin ve burjuvazisinin karşısında kendisini yalıtılmış olarak buldu.

1970'li yılların gerileme döneminden günümüze

Bu bizi son 40 yıllık döneme götürüyor. Burjuvazi ve ABD, bütünleşme (entegrasyon) ile baskı ve şiddet gibi iki alanda hareket etti. Bütünleşme açısından, 1950 ve 1970 yılları arasındaki mücadelelerin ardından önemli ilerleme kaydedildi. 1960 yılında, Siyahların %20'si, 1972'de %62'si seçmen listelerine kaydedilmişti. 1940 yılında, Siyahların yaşam düzeyi Beyazlarınkinin %41'i, 1970 yılında ise %60'ı olarak kaydedildi. 1930 yılında, üniversitelere kaydolan Siyahların sayısı 27 binken, 1970 yılında yarım milyon oldu.

Yüksek öğrenimden sadece bir azınlık bütünüyle yararlanabiliyordu. Önceden yüksek öğrenim Siyahlara kapalıydı. Daha sonra serbest meslekler, hukuk, entelektüel beceri gerektiren alanlara girmeye, ya da siyasi kariyer yapma ve devlet aygıtında yer alma gibi olanaklardan yararlanmaya başladılar. Siyah küçük burjuvazisi oluştu. Siyah belediye başkanları, temsilciler, siyah senatörler seçildi. Kişisel başarının

en tanınmış örneği Obama oldu. Onun başkan seçilmesi, ABD siyasetinde artık ırkçılığın bulunmadığının ispatı olarak sunuldu. Ancak Obama, kendini dayatan ırkçılığa rağmen 2008 yılında seçildi, çünkü Bush ve Cumhuriyetçiler özellikle Irak savaşıyla, inandırıcılıklarını tamamen yitirmişlerdi. Medya, bazı bireysel başarıları ön plana çıkarıp vurgulasa da, Siyahlar, burjuvazinin farklı tabakalarında, özellikle de en büyük burjuvazi içinde daha az temsil ediliyor. Küçük burjuvazi içinde bile sayıları Beyazlardan daha az ve beyazlardan daha yoksullar.

Bununla birlikte, bütünleşme oldukça sınırlı. Özellikle de kapitalizmdeki entegrasyon: Proletarya entegre edilemez, bütünleşemez. 40 milyon gibi devasa bir çoğunluğu oluşturan Siyahlar, eğer kronik işsizlik ve bununla at başı giden yoksulluğa gömülmemişlerse emekçiler sınıfına dahiller. 1992 yılında Los Angeles'ta, araba kullanan Siyah Rodney King'i pestilini çıkarıncaya kadar döven Beyaz polis memurlarının, beyaz bir jüri tarafından beraat ettirilmesinin ardından bir ayaklanma patlak verdi. Bu ayaklanma altı gün sürdü ve 50'den fazla kişinin ölmesine neden oldu. Medeni Haklar Hareketi'nden 20 yıl sonra, ırkçılık ve onun neden olduğu potansiyel patlamalar hala vardı ve buradaydı.

Katrina Kasırgası, 2005'te Güneydeki bölgeleri tümüyle harap ettiğinde New Orleans'ın yoksul Siyahlarının on binlercesi felaketzede oldu ve 2 bin kadarı da bu doğal afette canını yitirdi. Bush hükümeti, kenti terk etmeleri gerekiyordu diye açıklama yaptı. Oysa insanların kenti terk etmek için olanakları ve gidecekleri hiçbir yer yoktu... ABD hükümeti, Afganistan ve Irak'taki müdahaleleri için yüz binlerce insanı, aşırı geliştirilmiş karmaşık donanımları seferber ederken, kendi kentlerinin bağrındaki yoksullara yardım etmek için hiçbir şey hazırlamadı ve yapmadı!

Koşullar daha sonra, özellikle de 2008 yılından ve ekonomik krizden bu yana daha da kötüleşti.

Ekonomik ve sosyal kriz

Krizden bütün işçi sınıfı etkilendi. İpotekli kredi verme, subprime (ödeme gücü zayıf olanlara yüksek faiz oranlı, ipotek karşılığı kredi verme), yaklaşık 6 milyon hacze yol açtı. 6 milyon aile, arabalarında, bir karavanda, derme çatma yerlerde ya da sokakta yaşamaya mahkum edildi. Kredileri veren emlak (gayrimenkul) şirketleri, en yoksulları özellikle de Siyahları hedef almıştı. Kriz daha sonra, milyonlarca iş olanağının ortadan kalkmasına ve işsizliğin önemli ölçüde artmasına yol açtı. Bu durumdan yine iş dünyasının bütün katmanları etkilendi. İşsizlik şimdi resmi olarak azalmıştı, çünkü milyonlarca emekçi çeşitli nedenlerle aktif olarak çalışan nüfusu terk etmişti. Bu durumda, koşullar Siyahlar için daha ciddi ve ağırdı. Siyahlardaki işsizlik oranı, resmi olarak nüfusun tamamının işsizlik oranının iki katı kadar. Aslında, işsizlik oranı genç Siyahlar arasında kuşkusuz yaklaşık %50, hatta diploması olmayanlar arasında %70 civarında.

Bir Beyaz aile, ortalama olarak Siyah bir ailenin iki katından fazla kazanıyor. Yoksulluk oranı, aynen 1960'lı yıllarda olduğu gibi, Siyahlarda Beyazlarınkinden 3 kat daha fazla. Milyonlarca insan, elindekilerin değer kaybettiğine tanık oldu ve bu durum, Siyahlar arasında Beyazlardan daha yaygındı. Beyaz aileler ortalama olarak, Siyah ailelerin 6 katı zenginliğe sahip. ABD'de biraz mülk sahibi olmak zenginlikle eş anlamlı değil. Örneğin, çocukların yüksek öğrenim masrafları, tedavisi veya bir ameliyat giderlerinin karşılanması için önceden tasarruf etmek zorunlu. Kısacası, Siyahlar 1930 krizinden bu yana, yaşam düzeylerinde daha önce görülmemiş bir bozulmaya tanık oldular.

Ekonomik kriz, aynı zamanda birçok kentin kamu maliyelerinde kayıplara yol açtı. Halk eğitime karşı kitlesel

saldırılar ortaya çıktı: Özelleştirme, bütçe kesintileri, okulların kapatılması, öğretmenlerin ve okul çalışanlarının işten çıkarılması veya maddi kaynaklarda kötüleşme bu durumun göstergesi oldu. Eğitim sisteminde artan özelleştirme eğiliminden tümüyle yararlanan burjuvaziden farklı olarak emekçilerin, çocuklarını sadece kamu okullarına gönderme seçenekleri var. Okullar, temelde yerel çapta örgütlenmiş ve mali kaynak sağlamıştı. Zengin mahallelerdeki okullar, yoksul mahallelere göre öğrencilerine daha çok para ayırabiliyordu. Hatta en yoksul mahallelerin vergi oranları çok yüksekti. Siyahlar ise çoğunlukla yoksul mahallelerde yaşıyor.

Ülke, büyük yerleşim yerlerinin yoksul Siyah çocukları için, zengin mahallelerdeki Beyaz çocuklar için harcananın üçte birinden daha azını harcıyor. Az gelir, daha çok sayıda öğrenci anlamına geliyor. Yoksul mahallelerin okulları, zengin mahallelerindeki okulların donanımlarına sahip değil. Yoksul mahallelerin okulları, öğretmenlere daha az maaş ödüyor. Öğretmenler genellikle daha az nitelikli, daha az sayıda ve biri gidip diğeri gelerek birbirlerini izliyorlar. Hatta okullar, uzun dönemler boyunca öğretmensiz kalabiliyor. Mali zorluk içindeki belediyelerin basitçe okulları kapattığı, öğretmenleri işten çıkardığı, bazen ne eğitimi ne de deneyimi olan öğretmenleri yani daha az maliyetli olanları yeniden işe alması gibi değişik durumları saymıyoruz.

Eşitsizliklerin sonucunda, Beyazların %75'ine karşılık Siyah gençlerin sadece %54'ü lise eğitimini tamamlayabiliyor. Uygulamada, Beyaz yetişkinlerin %14'ü, Siyah yetişkinlerin ise %38'i okuma yazma bilmiyor. Başka türlü nasıl olabilir? Her 10 genç Siyahtan biri, 18 yaşına varamadan ölüyor: Kimi yoksulluk nedeniyle gerekli tedaviye ulaşamayıp hastalık sonucu, kimi ırkçılar tarafından, kimi polisin uyguladığı şiddet sonucu, büyük çoğunluğu oluşturan bir kısmı ise diğer Siyah gençler tarafından öldürülüyor.

Ufukta cezaevi var

Bir kısım Siyahın yararlandığı bütünleşmeden söz edilebilse de, bir o kadarı da çeşitli baskı ve şiddet uygulamalarının kurbanı oluyor. Baskı ve şiddet çeşitli biçimler alıyor, bunlardan biri polis cinayetleri. Bu dramatik durumun başka bir görünümü de özellikle gençlerin hapsedilmesi. Bu siyaset, sadece 1970'li yıllardan itibaren Nixon'ın değil, aynı zamanda ileriki dönemlerde Reagan ve Clinton'ın hatta Bush'a kadar olan başkanların uyguladığı bir siyasi tercihti. Siyah gençlerin artık sokaklarda olmamaları gerekiyordu. Onlara yeterince iş imkanı sağlayamayan art arda hükümetler, Siyah gençleri cezaevine koyma yolunu seçti.

Birçoğu, ergenlik çağına girmeden çeşitli suçlardan hapsedildi. Mahkumların dörtte biri şiddet içermeyen, uyuşturucuyla ilişkili suçlar nedeniyle; beşte dördü uyuşturucu kullanma ya da bulundurma suçuyla cezaevindeydi, en küçük bir uyuşturucu satışı bile söz konusu değildi. 1980'de cezaevlerinde, uyuşturucuyla bağlantılı 41 bin tutuklu vardı. Bugün sayıları yarım milyona ulaştı. Ayrıca tutukluların üçte ikisini Siyahlar oluşturuyor. Nixon, 1970'li yıllarda uyuşturucuyu "bir numaralı halk düşmanı" ilan etti. Suç sayısında bir azalma kaydedilse de Reagan, ulusal güvenlik için bir tehdit oluşturduğunu açıklayarak "uyuşturucuya karşı savaş" ilan etti. Aynı sırada CIA, 1980'li yıllarda, Nikaragua'daki anti-komünist gerillaları finanse etmek için toplanan paraları kullanarak, Siyahların bulunduğu gettoları uyuşturucuya boğuyordu. Kongre 1986 yılında, uyuşturucu bağımlılığına karşı bir kanun olan Uyuşturucu Karşıtı Kanunu (Anti Drug Abuse Act) kabul etti. Bu kanunla, uyuşturucu kullanımı için daha ağır hapis cezası uygulamaya kondu. Önceden 500 gr uyuşturucu satmanın cezası hiçbir şekilde şartlı tahliye olanağı olmaksızın beş yılken, artık 5 gr satmak bile bu kadar ceza almaya yeterliydi. Hatta bir yasa, marihuana için, af kapsamına

girmeyen ceza uygulaması başlattı. “Sıfır hoşgörü” siyaseti vaaz ediliyordu. 1990'lar boyunca, Kaliforniya'dan başlayarak birçok eyalet, bir beysbol kuralına göndermede bulunan “üç darbe” yasasını kabul etti. Bu düzenlemeler farklı biçimler alabiliyordu ama cezaların hepsi temelde, eğer suç ikinci bir defa işlenirse, 25 yıl boyunca şartlı tahliye olmaksızın müebbet hapse çevrilebilir ilkesine dayanıyordu. Bu uygulama, örneğin Curtis Wilkerson olayındaki gibi saçma olduğu kadar acımasız da olan mahkumiyetlere neden oluyordu. Wilkerson 1995 yılında 2,5 dolar değerinde bir çorap çaldığı için 25 yılı kesinlikle yatması gereken ve kesinlikle indirilmeyecek müebbet hapse mahkum oldu. Çünkü 1981 yılında 19 yaşındayken iki defa mahkum olmuştu. Ya da Jerry Dewayne Williams bir dilim pizza çaldığı için 25 yıl hapis cezasına çarptırılmıştı.

Bugün Siyah bir genç kendini, genellikle bir fakülteden çok cezaevinde buluyor. ABD, dünyanın bütün diğer ülkelere göre, kendi nüfusunun daha büyük bölümünü hapsediyor. “Özgürlükler ülkesi” ABD, 2,3 milyon mahkumla dünya rekoru kırıyor. İstatistiklerin ortaya koyduğu üzere, insanlığın %4,5'ini oluşturan ABD, dünyada tutuklu ve cezaevinde bulunan nüfusun ise % 23'üne sahip. Fransa'da hapisaneler dolu ama nüfus oranlarına göre ABD'de, Fransa'dan yedi kat daha fazla insan cezaevlerinde. Mahkumların %45'i siyah. Ortalama olarak üç siyahtan biri (bu oran beyazlarda 17 beyazda bir), hayatında en az 1 defa cezaevine giriyor!

Hapishaneler, iğrençliklerle damgalanmış. ABD'deki hapis cezaları, en gençlerinki de dahil, medeni herhangi bir ülkede olduğundan çok daha uzun sürüyor. Ortalama 16 yaşında olan 2500'den fazla genç, bir gün affedilme olanakları bile olmadan, ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış, toplumdan çekilip atılmış durumdadır. Her gün 50 bin mahkum tecrit ediliyor, yalıtılıyor, aralarında birçoğu buna uzun yıllar maruz kalıyor, işkenceye tabi tutuluyor; diğer tutuklularla hiç ilişkileri olmuyor, ziyaretçi kabul edemiyor, ne televizyon seyretmelerine

ne de radyo dinlemelerine izin veriliyor. Sadece İncil okuyabiliyorlar, yazma olanakları ya hiç yok ya da olsa bile çok az. Tek soluklanma süreleri, her gün hücre dışında yaptıkları bir saatlik jimnastikle sınırlı. Ayrıca ölüm cezası da var: 1977 yılında tekrar kabul edilmesinden beri 1.389 mahkumun ölüm cezası infaz edildi. 3.070 mahkum infaz edilmek üzere ölüm koridorunda bekliyor. Bunların çoğunluğu Siyah ve çoğu zaman da hileli soruşturma ve mahkemelerle tutuklanmış masum insanlar.

Bütün bu insanlar, kendilerini neden ve nasıl cezaevinde buluyorlar? Bunun politik ve sosyal nedenleri var. Bu feci artış afeti 1970'li yıllarda başladı, 40 yıl önce beş kat daha az tutuklu vardı. Amerikan işçi sınıfı, seri bir ekonomik gerilemeden sert bir biçimde etkilendi. Her seferinde üretimde azalma kaydedildi, fabrikalar kapatıldı, işten çıkarmalar ve işsizlik oranı arttı. Siyahlar her zaman koşullardaki kötüleşmenin ilk kurbanlarıydı. Yüz binlerce, milyonlarca Siyah, amaçsız kaldılar. Kelimenin tam anlamıyla sanayide iş bulma, çalışma olanaklarını yitirdiler. Siyahların çoğunlukta oldukları Detroit (Michigan) gibi bir kentin evrimi sembolik: 1970'te nüfusu 1,5 milyon olan kentin nüfusu 2010'da 713 bine indi. Kentte kalanların kaç tanesinin geçici kısa süreli işlerden, küçük suçlardan, işsizlikle sınırlı bir gelecekte başka yaşam seçenekleri var? Toplumun hiçbir gelecek sunmadığı çok sayıdaki genç için cezaevi sıkça uğranılan bir durak, tutuklanma nedeni ise çok, hatta bazen çok da gülünç.

Son yıllarda bazı eyaletler, baskıcı yasaları uygulamayı gözden geçirdiler. Kalabalık tutuklamalar ve hapsedmeler gerçekten sadece isyan ettirici değil aynı zamanda burjuva toplumu açısından bile olsa çok saçma. Öncelikle, çok pahalı bir uygulama. Yüzlerce cezaevi inşa etmek gerekiyor. Düşük ücretlerle mahkumları istihdam eden büyük şirketler, bu durumdan çok iyi yararlanıyor. Ancak bu uygulama artık sınırlı, üstelik suç oranında hiçbir biçimde azalma yok. Genellikle

küçük suçlarla cezaevlerine girenler, burada giderek katılaşıyor, bir süre sonra sert ve korkunç adli suçlulara dönüşmüş olarak çıkıyor. Kongre, 2010'da uyuşturucu madde ile bağlantılı hapis cezalarında indirim yaptı. Bu tarihten itibaren birçok eyalet ceza içeriği ve sürelerini gözden geçirdi ve tutuklu sayısı böylece azaldı. Yüz binlerce çok küçük suçlu cezaevlerinde. Kriz, suç ve mahkumiyet oranlarını arttırıyor.

Çok sayıda genç suçlunun hapsedilmesi, cezaevlerinin de ötesinde, tüm toplumu etkiliyor. Siyah çocukların üçte ikisi anne ve babalardan sadece birinin olduğu ailelerde büyüyor. Ayrıca mahkumlar oy kullanamıyor. Herhangi bir suçtan mahkum edilenler, birçok eyalette hayatları boyunca vatandaşlık haklarından yoksun bırakılıyor.

Toplam olarak, yaklaşık 6 milyon Amerikalı böylece oy kullanma hakkından mahrum ve Siyahlar bu haktan, nüfusun geri kalan kısmından yedi kat daha fazla yoksun bırakılıyor. ABD'de her 13 Siyahtan birinin oy kullanma hakkı yok. Kongre, Clinton yönetimi sırasında, 1998'de, uyuşturucu maddelerle ilgili suç işleyenlerin üniversiteye gitmek üzere burstan yararlanmasını yasaklayan kararını onayladı. Bu karar tecavüzcüleri ya da katilleri değil, bazen sadece üzerlerinde marihuana bulunduran on binlerce genci ilgilendiriyordu. Kongre yine Clinton zamanında, Federal Eyalet tarafından finanse edilen, kamu yararı için inşa edilmiş konutlarda oturan suçluların lojmanlardan atılmalarını da onayladı. Eğer eski bir tutuklu serbest bırakıldığında ailesi ile yaşamaya geri dönerse, eşi ve çocuklarının yaşadıkları evden atılma tehlikesi söz konusu.

Birçok eyalet, mahkumların sosyal yardımlardan yararlanma ve yemek fişleri alma hakkını yasakladı. Bazı eyaletler, mahkumlardan cezaevinde kaldıkları sürenin masrafını ödemelerini istiyor. İş piyasasında, bir işe girmek için doldurulan dokümanlarda sıkça "herhangi bir suç için hapis cezası" alınıp alınmadığı konusunda soru bulunuyor ve bu

soruya evet cevabı verilmesi çoğunlukla engelleyici, eleyici oluyor. Kısacası, yaşamında birden fazla defa birkaç gram uyuşturucu bulunduran bir kişi sadece mahkum edilmiyor, aynı zamanda cezaevinden çıktıktan sonra topluma yeniden girme olanaklarından da yoksun bırakılıyor. Yaşamını kazanma olanaklarından yoksun bırakılan kişinin, suça batmak ve cezaevine geri dönmekten başka hiçbir geleceği olamıyor.

Peki Şimdi?

Sonuç olarak, bugün Siyah Amerikalıların geleceği nedir? Bugün hala, Montgomery otobüs boykotundan 60 yıl sonra, Siyahlar ağırlıklı olarak Siyah mahallelerinde yaşıyor. Ötekileştirme ve ayrımcılığın en kötü, hoyrat, sert ve acımasız biçimleri 1960'lı ve 1970'li yıllarda gerilese de daha çok dünyanın en güçlü lkesi ABD'yi saran devasa ayaklanmaların ardından gerçekleşti. Siyah hareketi, sadece güneyde değil, bütün ülke çapında büyük bir baskı ve Şiddete maruz kaldı. Çok sayıda militan, devlet ve uŐakları tarafından tutuklandı, cezaevlerine konuldu, hatta infaz edildi. Bugün bile, 40 yıl sonra, Kara Panter Albert Woodfox gibi militanlar, iktidara kafa tuttukları için, 43 yıldan beri hapisanede, tecrit hücrelerinde, özgürlüklerinden yoksun halde bedel ödüyorlar. Louisiana Eyaleti, Woodfox'un serbest bırakılmasını reddetti. Veya Mumia Abu Jamal, iŐlemedięi bir cinayetten dolayı, masum olduğu halde 1981 yılından beri cezaevinde. Birçokları ise baskı ve Şiddeti hayatları ile dedi. Bugün, Siyah hareketinin kadrolarının bir kısmı tasfiye edilmiş, diğer bir kısmı morallerini kaybedip hareketi terk etmiş, geri kalanlar ise Demokrat Parti makinesine katılmıŐ bulunuyor. Kuşkusuz her zaman, medeni haklar için kurulmuŐ NAACP veya Ulusal Eylem Ağı gibi dernekler, Siyahlar için birçok kilise ve İslam Ulusu adlı örgüt de var. Sonuç olarak, ırklık, ayrımcılık, aynı

zamanda tarihte paylaşılan deneyimler bağlamında bir Siyah bilinci mevcut. Son aylardaki hareketlenme bunu gösterdi.

Ancak yine de, 1950’li ve 1960’lı yıllardaki Siyah hareketiyle kıyaslanabilecek bir harekitten söz edilemez. Bu hareket, bütün ABD işçi sınıfına ve dünyadaki baskı, şiddet ve sömürüye maruz kalanların hepsine örnek oldu. Irkçı baskı, şiddet ve zulme karşı yaygın bir ayaklanmadı. Sadece bu da değil, çok güçlü olan ABD başkaldırısıyla sarsıldı, halbuki hareket, halkın sadece bir bölümünün katıldığı, kendiliğinden, ani bir isyandı. Siyahlar, bir şekilde Amerikan kapitalizminin Aşil topuğu (Aşil, Homeros’un MÖ 720’de yazdığı İlyada destanının kahramanlarından biridir. Aşil’e ne kılıç, ne ok hiçbir şey işlemez. Ancak annesi onu ayağından tutup suya batırdığı için topuğuna bu kutsal sihirli su değmemiştir ve topuğuna saplanan bir okla ölür. ÇN) yani en zayıf noktasıydı.

Ayaklanmaları, Siyahların hem onurlarını yeniden kazanmalarını, hem de zengin ülkelerin burjuvazilerinin devrime yol açmaktansa vermeye hazır oldukları bazı temel demokratik hakları, koparıp almalarını sağladı. Siyahlar, devlet iktidarının şiddetine, kendi öz şiddetleriyle cevap veriyorlardı. Eğer 1960’ların isyanı bir devrime dönüşmediyse, bunun nedeni Siyah isyancıların, Beyazların yani burjuvazinin iktidarını, sadece kendi güçleriyle yıkmalarının imkansız olmasıydı. Buna karşılık Siyahlar, işçi sınıfının en bilinçli ve en mücadeleci kesimlerini temsil ediyorlardı. Beyaz emekçiler, Siyahların isyanı karşısında geniş anlamda geri planda kaldılar. Beyaz emekçiler kapitalizme karşı verilecek ortak bir mücadelede Siyahların ayaklanmasına katılmadılar. Bir devrimci komünist partinin yokluğunda, belirgin ve anlamlı hiçbir güç, bu hazırlıksız, kendiliğinden ortaya konulamayacak siyaseti önermedi.

Bugün 40 milyon Afro-Amerikalı, hala, işçi sınıfının önemli bir bölümünü oluşturuyor. Ferguson ve Baltimore ırkçı cinayetlerini izleyen hareketlerin gösterdiği gibi, Siyahlar hala,

işçi sınıfının geri kalan kısmına göre, baskı, şiddet ve sömürünün en keskin bilincine sahipler. Obama'nın yarattığı yarılsamalar bile, toplumun hiçbir kesiminin moraline olumlu etki etmiyor. Siyahların sahip olduğu işçi sınıfına ait olma, burjuvazinin çıkarlarına karşıt çıkarlara sahip olma bilinci, Beyazlardakinden çok daha yüksek. Bununla birlikte, siyasi ortam ve koşullar çok değişti. Amerikan işçi sınıfı, onlarca yıldan beri, sendikaların tavizlerine, iş koşulları planında örgütlenmesinde ve mücadele geleneklerindeki gerilemelere karşı koymak zorunda. Eğer kızgınlığın patlaması söz konusu olursa, Siyah emekçiler, kuşkusuz motor rolü oynayabilir. Ancak Beyaz emekçiler gibi Siyah emekçiler için de, kaybedilen zemini yeniden kazanmak, yaşam koşullarının kötüleşmesini durdurmak, tüm bunlar, kapitalist sömürüye ve onu uygulayan devlete karşı ortak bir mücadelenin yolunu bulmak anlamına geliyor. Çünkü kapitalist sisteme saldırmak, Siyah Amerikalılar gibi bütün dünya emekçilerine uygulanan baskı ve şiddetle birlikte kapitalizmi kesin olarak bitirmenin tek yolu. (19.06.2015)

Lutte Ouvriere BP 233-75865 Paris Cedex 18, Fransa
<http://www.union-communiste.org>
E-mail: contact@union-communiste.org
sinifmucadelesi@gmail.com
Fiyatı: 2 Lira – 1 Euro